

Cu excepția mea, toți oamenii din Viena se poartă normal

„quartier21”, rezidența unde am stat două luni (decembrie 2014-ianuarie 2015) alături de artiști din SUA, Africa de Sud, Germania, Turcia, Elveția, Cehia, Olanda, Camerun este parte a „Museums Quartier Wien” (MQW). Construită în spațiul fostelor grajduri regale, dispuse circular în jurul unei curți interioare uriașe, la 300 de metri de Hofburg, MQW cuprinde 60 de entități culturale, un loc de întâlnire al artelor (famosul Tanzquartier Wien aici își are sediul), săli de expoziții, de teatru, muzee pentru copii și tineret („Halle E+G” e un teatru de musical renumit), ateliere, cafenele, restaurante etc. Este considerat al cincilea centru cultural din lume ca pondere (7000 metri pătrați) și a fost finalizat în 2001. Muzele „Leopold” (cu operele lui Egon Schiele în prim plan), „mumok” (avangarda internațională și austriacă, cu peste 10.000 de lucrări în portofoliu, a peste 1600 de artiști, dintre care Kokoschka, Picabia, Magritte, Max Ernst sau Mondrian sunt la loc de cinste) sau „Kunsthalle” (artă contemporană) aici își au sediul, în clădiri cu aspect avangardist.

„quartier21” a găzduit până acum peste 500 de artiști, dintre care chiar vreo șapte-opt scriitori romani, grație generozității lui Elisabeth Hajek, coordonatoarea „quartier21”. Sigur, dacă literatura noastră ar fi și tradusă în germană ar putea fi mai vizibilă, dar pentru așa ceva sunt necesare fonduri, proiecte comune care să implice scriitorii și traducătorii, dar mai ales editurile străine. Mă refer la autoritățile române, firește, fundațiile străine fac deja destul pentru artiștii noștri. Poate nu ar fi rău să înființăm și noi astfel de fundații care să ofere asistență financiară și logistică artiștilor români. Nu sunt fonduri pentru cultură? Am mai auzit povestea asta. DNA-ul ne arată în fiecare zi cât și cum se fură într-o țară pe care o căinăm cât este de „săracă”. De la sărăcia mentală până la cea financiară nu este decât un pas. Până atunci, scriitorul român se descurcă cum poate și speră ca numele său să nu treacă neobservat prin memoria Occidentului.

În librăriile de la Viena am văzut la rafturi romanul lui Mircea Cărtărescu, „Orbitor. Aripa dreaptă” („Die Flügel”, Ed. Zsolnay), plasat între romanele momentului. Rânduit, ca-n rafturile bibliotecii, între atâtea altele, l-am scos, l-am pus cu coperta vizibil și l-am fotografiat. Iată-mă și librar zelos, căutând să avantajez la raft scriitorul român! La ICR Viena am remarcat și cartea de poezie a lui Claudiu Komartin, „Und wir werden die Maschinen für uns weinen lassen”, tradusă de Georg Aesch, o plachetă plăcută la vedere, elegant tipărită. Nu știu alții cum sunt, dar mie îmi face bine să văd cât mai multe cărți traduse ale scriitorilor noștri prin librăriile Occidentului – vederea lor mă luminează, chiar mă bucur pentru ei, pentru că sunt atât de puține și trebuie prețuite.

7 decembrie 2014

Chiar faptul că ne transformăm, că devenim spre bătrânețe niște biete reptile solzoase îmbrăcate în blănuri de împrumut – e destul să indice gradul de insatisfacție al lumii noastre...

Cu excepția mea, toți oamenii din Viena se poartă normal. Gândul ăsta mi-a venit brusc, în dimineața asta, după ce mâncasem puțin și priveam pe fereastră spre Mariahilferstrasse: oamenii se plimbau, în vreme ce eu trebuie să mă țin de program de scris, citit etc. Un scriitor nu e un om liber, cei care gândesc altfel se înșeală (cu diftong, nu cum se scrie acum).

18 decembrie

Am stat cu Peter Waugh și cu Hanane Aad, poeții cu care pregătesc lectura publică de aici, până pe 2,30 noaptea. La cafeneaua unde s-au produs artiștii („7 Stern Kulturzentrum”) au venit vreo 40 de oameni. Band-ul lui Fischer – 3 soliste vocale, chitarist, sax (Miori) și alții – a invitat asistența la meditație și a produs chiar mici puseuri de panică prin modulațiile psihedelice, pe lângă care vocile poezilor (Waugh și o tipă blondă) erau de-a dreptul liniștite, oricâtă pasiune au pus ei. Am plătit la intrare 5 euro (cereau 7, dar le-am spus ca sunt amic cu Peter și am obținut discount), am băut o bere și am conversat cu Hanane. După ce treaba s-a încheiat (peste 2 ore), am mers la „I Ragazzi”, o pizzerie din zonă și am încercat să discutăm despre un program comun la „quartier21”. A rămas așa: vineri vom avea două întrevederi, una la 11 cu adjuncta de la ICR, iar apoi, la 15, cu adjuncta de la quartier21. Dacă din aceste discuții va rezulta ceva, vom vedea. Un eveniment, măcar, tot vom face, undeva prin ianuarie.

Am băut apoi o cafea la cafeneaua muzeului „Leopold”, am vorbit despre scris, le-am povestit despre cărțile mele care vor fi tipărite în 2015, despre bucuria de a fi la Viena și le-am promis că mă voi uita pe poemele lor traduse în românește. Păreau surprinși că mă preocupă chestiuni de filozofie și religie. Hanane afirmat chiar că „filozofia e totul”, dar am contrazis-o blând: nu mai puțin importantă e poezia, uneori filozofii cu adevărat buni admit că poezia pune piatra de temelie. Piatra din capul unghiului, pe care au nesocotit-o zidarii...

I.D. Sîrbu, într-o scrisoare din 1988 către Olga Caba: „În străinătate devin prost, ageamiu și nu mai pot scrie și nici povesti ca lumea. În Craiova asta cretină și fanariotă, în schimb, lucrez ca un înger.” E ceea ce mă caracterizează și pe mine, dar pare să fie de înțeles, rostul scrisului e legat inclusiv de obiceiurile zilnice și chiar de ambient. În locuri noi, cauți să cunoști ceea ce acasă nu poți, iar scrisul de „îndepărtează” corespunzător.

Joyce, despre un personaj: „...își trecu ca un galez degetele rășchirate prin păr”. Cum arată un galez? Ca Tom Jones? Ca Gareth Bale?

Până ce te înveți cu tine însuși (când stai singur într-un loc străin). Te adaptezi la tine. Sălbatic, la început.

Pe străzile Vienei, cerșetorii stau așa: în genunchi, cu capetele plecate, palmele în sus, în rugă.

Sau, jos, ascunși într-o haină largă.

20 decembrie

O zi de muncă, fără odihnă, din păcate fără scris și citit. Am reușit să ajung la expoziția Giacometti, nu înainte de a vedea tablourile lui Schiele (nu și Klimt), iar cele două ore de privit lucrările sale au fost extraordinare. Unde mai pui că am putut vedea iarăși un Brâncuși, un Picasso, Francis Bacon, Jackson Pollock, Magritte, Lipschitz sau Miro, în galeria dedicată cubismului și influențelor care l-au modelat pe Giacometti. Omul ăsta a fost uluitor în travaliu, neodihnit, bolnav, sărac multă vreme, căci nu dorea să expună oricum și a murit în 1966. L-a cunoscut pe Brâncuși și a fost influențat de el.

4 ianuarie 2015

Deși m-am culcat târziu aseară, am pus ceasul să sune la 9,30, să am timp pentru a ajunge la Augustinerkirche. Am găsit un scaun

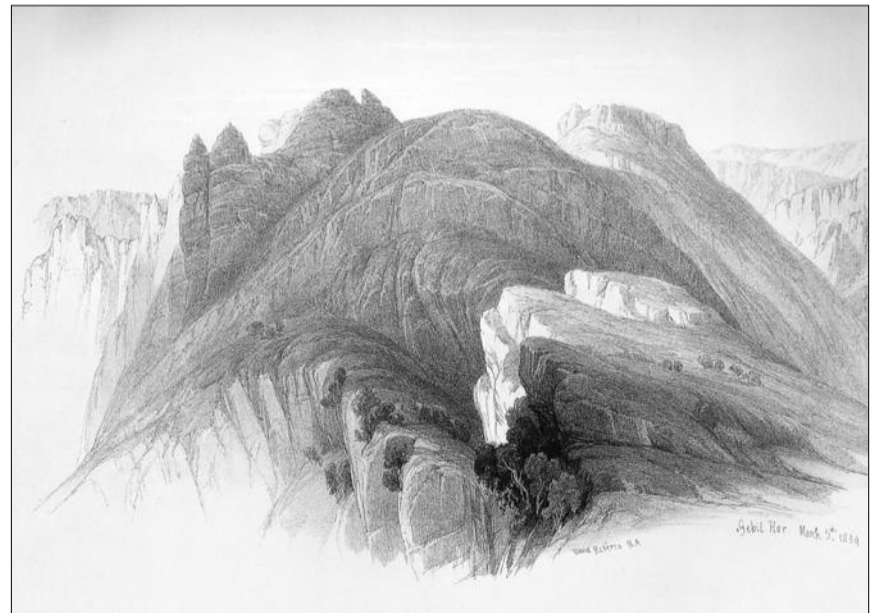
lateral, de unde am putut vedea, totuși, ritualul slujbei religioase. Am fost pentru muzică, „Pastoralmesse”, de Mozart, Corelli, „Pastorale”, Saint-Saens, „Tollite hostias” și Louis J.A. Lefebure, „Postludium”. Cântăreții, excepționali: Ingrid Haselberger (soprană), Anely Peebo (alt), Alexander Kaimbacher (tenor), Andreas Jankowitsch (bas). La orgă, Wolfgang Capek, iar dirijor același Thomas Boettcher. Următoarea messă va fi pe 6, Scubbert „Messe C-dur”, dar cred că de ajunul Bobotezei merg la capela din Loevelstrasse.

„Căci tot ce este grabă,/ deja în grabă piere/ și numai în zăbavă/ aflăm inițiere” – „Ales das Eilende/ wird schon voruber sein;/ denn das Verweillende/ erst wheit uns ein” (Rilke, „Noi suntem cei care mână”/”Wir sind die Treibenden”)

„Die Nation, welche nur durch einzigen Mann gerettet werden kann und soll, verdient Peitschenschläge” – „Națiunea care poate și trebuie să fie salvată de un singur om merită lovituri de bici” (Nietzsche). Ia vezi, cum e la noi?

6 ianuarie

Boboteaza, am vrut să merg la capela din Löwelstrasse, dar nu era nimeni. Ușa închisă, am sunat, nu a răspuns nimeni. Probabil că preoții erau la biserica din Simmeringerstrasse, prea departe să mai merg la ora aceea. Am ajuns, neașteptat, la Biserica minoriților, care e în apropiere, o mai vizitasem pe fugă acum un an când am trecut rapid prin Viena. Slujba în italiană, Epifania Domnului, muzică de orgă, mai discretă decât la augustini, mai caldă, la fel și vocile din cor sau cele solo. Părintele e un mulatru cu voce caldă, chip copilăros, seamănă cu săritorul în înălțime Mutaz Essa Barshim. Am stat la întreaga slujbă, am filmat puțin, am făcut foto,

cât mai discret, sper. Un grup de copii au cântat un cântecel, îmbrăcați în straiile epocii lui Cristos. Oamenii citeau cu voce tare, ghidați de preot, de pe niște pliante, citeam și eu, în gând. Aveam sentimentul clandestinității, chiar dacă era biserica Domnului. Pe peretele din stânga, cum privești spre altar, un portret vechi, mozaic, al Sf. Francisc de Assisi, și altul mai mare, realizat de Giacomo Raffaelli, „Cina cea de taină” a lui Michelangelo, atrag atenția celor care mai rămân în biserică. Era cald, o încălziseră, mai mică decât „augustina”, mai puțin trufașă, mai smerită, parcă.

Sunt momente în care mi se pare că îmi amintesc ce puteam să spun sau să fac în viața asta, cum să trăiesc fără să cred că greșesc. Cu totul altceva decât s-a întâmplat până acum.

...oamenii se plimbau, în vreme ce eu trebuie să mă țin de program de scris, citit etc. Un scriitor nu e un om liber, cei care gândesc altfel se înșeală (cu diftong, nu cum se scrie acum).

Mircea Bârsilă

Mircea Bârsilă

Debutul lui Marius Lăzărescu

Am deschis volumul de poezii *nu mă doare nimic doar lipsesc* al lui **Marius Lăzărescu**, poet despre care nu știam nimic, la pagina 50 unde se află poezia „aproape sonet”, pe care o citez integral: „rața mandarin e o pogany ce palpită bună/să încălzească o palmă în neglijeu obraznic/cum să o ebozezi fără să cadă în coadă cum/să o descânti fără să-i fracturezi zborul/odată am schițat un chibrit șerpuitor înfipt/ într-un ou cu viitor luminos însă de obicei/doar îmi închipui un oval simplu cu aripi și/stau cuminte să răsără puilul să conțină zarea/când muza mă tulbură la ore incerte ca acum/m-ar mulțumi un orizont pliabil cât o aură/cu buton *on off* l-aș ține pe noptieră lângă/pistol aș apăsa doar să n-o văd așa terfelită/și năucă dar/parcă scriam despre 90-60-90 la rațe”.

Poezia aceasta incomodă, dar foarte bine scrisă și care provoacă prin maniera inedită și chiar iconoclastă a gândirii lirice, m-a făcut curios să văd ce scriu Al. Cistelean și Felix Nicolau pe ultima copertă a cărții. Astfel am aflat că volumul în discuție reprezintă debutul „întârziat pe nedrept” al poetului Marius Lăzărescu: <<**Nu mă doare nimic doar lipsesc e un debut întârziat pe nedrept - și asta se vede din maturitatea scriiturii, din siguranța tăieturilor de cotidian și din inteligența procesării lor imaginative. Căci Marius Lăzărescu nu-i dintre biografiștii care doar consemnează, ci dintre cei care folosesc pragul notației realiste pentru un salt în intensitatea imaginativă, în devianța fantezistă. Ce-i drept, și el se teme să fie prea „serios”, taie gravitățile și o întoarce mereu spre o linie de frivolitate, tratându-se (și tratând totul) cu o ironie salvatoare. Ironia lui e, însă, un conservant: de tandrețe, de melancolie, ba chiar și de ceva fosenii senzuale pe jumătate jucăuse, pe jumătate sentimentale. Un ușor teribilism de paradă, un vag histrionism de fațadă, tentații ludice și sarcastice sunt, însă, doar paravane pentru o melancolie cu fond existențial>> (Al. Cistelean).**

De o excepțională exactitate este și „diagnosticul” lui Felix: „Nota aparte este dată de nenumăratele voci din interiorul poeziei: ironică, tristă, mușcătoare și critică. Scriitorul

știe perfect ce se întâmplă în fabricile de poezie ale momentului și este capabil să pastişeze-parodieze multiple rețete. Tonul general al prozodiei este unul retro, în timp ce substanța este stringent actuală. Rezultă o formulă poetică mereu surprinzătoare, nesățioasă în setea de rostire. Marius Lăzărescu poetizează ca un șuvoi în care fiecare picătură reflectă soarele altfel”.

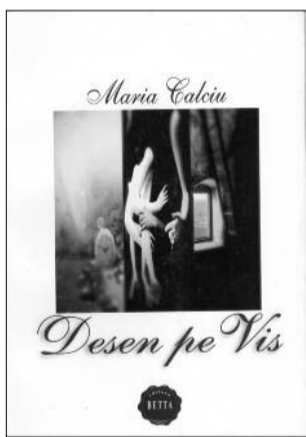
Spre a populariza, pe cât ne stă în putință, poezia lui Marius Lăzărescu, în diversitatea ei, vom cita trei poezii una mai frumoasă decât alta și a căror scriitură, în registre diferite, pare a fi realizată de autori diferiți: **1.** „pe masca ta de castraveți/eu pun iaurt frecat cu mărar/iar pe buze o rodie proaspătă/până la glezne înșir dolevcei/răcoriți prin mujdei ușor cu pătrunjel/las/pe fiecare sân câte un păstrăvior de fag/îmbăiat în unt de migdale/pe ombilic năut fiert în apă de rozmarin/între coapse sparanghel stropit cu ulei de semințe/când totul e gata/adaug blues de negri după gust/scot o cană de pelin rece alb și/aștept să-mi spui poftă bună//înainte să mă găsească urletul/câinilor fără stăpân indispuși/de priceperea cu care visez/atâta aromă”(meniu ușor de vară); **2.** „nu ai limită femeie nu știi derivate/faci piruete sos teriyaki tragi pe nas/dar să schimbi un obârtailor nu te pricepi/doar mă asuprești și ai temperatură/număr muște femeie învârt zaruri azi/ nu vin la tine să-mi hrănești organismul/pun rom în bere sub salcie număr muște/îmi plâng soarta cu toți distrușii din cartier/le spun cum te înfigi în mine femeie/cum strecoari mâna prin păr și mă zgârii/până la sânge le spun cum mă tragi/spre tine să muști cum și se înroșesc ochii/nu ai măsură femeie mai întrârzii o vreme/cât se umple buzunarul și încep să-ți lipsesc” (blues turbat); **3.** „pe unde or umbra parastasele de altădată/mi-e dor/de un bocet de babă tocmită cu litra și/o sârbă cu sentiment în jurul gropanului/de la o vreme am parte de prohoduri grăbite/popii cu agende solide/neamuri de departe nedormite dornice/să servească durerea în prima serie/dar unde sunt cei vii bre pișco/noi măcar am făcut fete frumoase/are cine să ne bage la rând acolo/unde nu e cazul de întristare/ale tale au reușit minunat/se va desurca și a mea” (bre pișco).

Marius Lăzărescu simulează cu dexteritate și cu foarte bune efecte de tip nonconformist lipsa de emoție în actul liric. Pe de altă parte, este greu de spus dacă poetul parodiază anumite rețete sau dacă nu cumva e vorba doar de o verificare a modalităților de scriere însușite temeinic în anii săi de ucenicie literară. Sub protecția unui fățiș joc de contestare a poeticului, a inefabilului, Marius Lăzărescu construiește texte care atrag atenția prin siguranța elaborării discursului liric. Epitetele prețioase, trimiterile livrești și, în general, refuzul tendențios al ofertelor unei „autentice sincerități” oglindesc o simpatcă revoltă împotriva clișeului liric, împotriva a ceea ce este standardizat în obținerea așa-numitului farmec al rostirii poetice.

O poezie care ilustrează abilitățile sale în ceea ce privește știința de a controla cerebral scriitura și de a inventa motive poetice insolite este și aceasta: „să fiu un crab mic cu ochi mari/strivit delicat pe o piele/de damă încinsă/cu brâu de nisip în lumină/ay roșul meu//am trăit destul/m-am dedicat omului//mai bine așa decât/în decembrie nevinovat/când se dă foc la porci/pe noroiul alb/cante jondo”(m-am gândit). Ușoara notă de frivolitate de aici, cultivată în baza unui program liric clar, este complementară histrionismului tragic din poezia *balet mental* în care fiecare vers pare gândit în spirit aforistic, iar ansamblul este, într-adevăr, impecabil: „am învins monstrul necruțător al binelui/Sunt copilul copilului meu/parte bună a smintelii sună a clopot/neliniștea urcă pe o spirală cu gene uimite/în spatele oglinzii încuiate e cineva îl aud//un început de vreme amușinând iarba nouă/eu știu de ce nu au vrăbiile prenume//e anotimpul scrisului fac zigzaguri în somn/am învins viața am învins bestia/cânt descânt și dansez.”

Însăși grija de a nu cădea într-un soi de exprimare anecdotică, prin utilizarea procedeelelor ce duc, în numele dorinței de insolită a „spunerii”, spre artificializarea ei, este expresia maturității artistice a lui Marius Lăzărescu.

Volumul *nu mă doare nimic doar lipsesc* (precum și cel al Danielei Păun intitulat *Embleme și tranzații*) îmi par a fi fost cele mai bune debuturi în anul 2013.

Confesiuni de tip ficțional

Din 2007, **Maria Calciu** publică cel puțin două cărți pe an. *Desen pe Vis* (Editura Beta), volum apărut în 2014, este realizat pe tematica visului „fără să ambiționeze terifiantele viziuni suprarealiste” (Aureliu Gociu, copera II).

Noul volum poartă titlul acestui poem, poate cel mai bun și pe care îl reproducem integral: „Îmi desenai pe vis ceva/ce vis părea/fiindcă visând voia cumva să-mi intre-n visul/pe care tocmai îl visam/să îl deschidă către partea care privind/privea spre mine//Ca și cum deschideai o ușă prin care eu/intrând să pot/să îți sărut iar palma dreaptă/să-ți încălzesc iar palma stângă//De parcă deschideai o ușă/prin care tu să poți din nou să mă înveți/cum să acopăr/vreun zbor care ieșea din valul/ce smuls era dintr-o eclipsă/ori cum să-mi leg de pași/alți pași/ ca nu cumva să mă împiedic//Ca și cum desenai o ușă/prin care visul desenat să se destrame în/cuvinte/ca astfel eu să înțeleg/ce întuneric alungai/când încălzindu-ți palma stângă/te întrebam/- când ai venit -//ori ce lumină încercai cu palma dreaptă/să aprinzi/ca eu să văd ce nu vedeam”(Desen pe Vis).

Aproape în fiecare poezie sunt prezente cuvintele *vis* și *a visa*, într-o frecventă asociere cu simbolismul *ușii* (porții), cel al *ferestrei* și cel al *umbrei* (ca semn al trecerii în amintire a unor realități sau ca semn al nocturnității din ființe și din lucruri). A folosi respectivele simboluri în atâtea poezii, fără a lăsa impresia de obositoare repetiție este o izbândă ce merită subliniată: „Când lunecam/în vis/ printre coloane cu mine desenate” (p. 13), „Au descuiat către adânc/ Ușa de august și de ceară” (p. 15) „Visam cândva/ - temându-mă în vis să nu visez în tine” (p. 16), „Desenai des ferestre închise către tunet/ Cu visele de valuri ale acelor răni/Ce se visau mirese” (p.19), „Nu am fost niciodată atât de aproape/de ferestrele acelea care îți separau amintirile” (p. 29), „Trecând prin umbra mea mereu spre a părea/că sunt doar pietre” (p. 32),

„Nu puteam să mă mai împart/în lacăte mici/cu umbre lungi/deschide/către mâine către ieri” (p. 33), „de-ai fi știut spre unde se deschide ușa /de anotimp spre anotimp” (p.36), „Îți creionase cineva conturul unei ploii de vară curată/deasă/transparentă/din care tu doar decupai un fel de *chei/ce* semănau./cu care deschideai spre tine/orice *ferastră/orice ușă*” (p. 36), „*Umbra* din fereastra de care mă temeam/în fiecare iarnă/ căci îmi părea deschisă/ către un pumn de foc ce plin era cu ochii/ strigoilor din lupii poveștilor nespuse”(p. 38), „Un vis despre un pod plecat demult din mine” (p. 48), „O singură poveste despre un singur drum/ce nu putea să treacă/prin *cheia* unei *umbre* din *umbra/unei uși*” (p. 52), „Nu te-am văzut intrând/pe *poarta*/de amintiri care trecea/prin golul unui foc de august/și nici pe *ușa* ce cândva se închidea/pe dinăuntru/dar și atunci numai cu *umbra*” (p. 53), „A trebuit să bat în ușa care părea/a unei *umbre* deschisă către înăuntru/însă închisă către mine” (p. 57).

Am decupat aceste exemple din două motive: spre a evidenția simbolistica de bază a acestei poezii și pentru că, extrase din context, anumite versuri și structuri strofice ale poeziei pe care o scrie Maria Calciu strălucesc mult mai bine.

Aceste simboluri (Visul, umbra, ușa, fereastra, lacătul, cheia – și altele), mânuite instinctiv în discursul poetic, contribuie, prin variatele lor semnificații, la închegarea unei feminine stări poetice oscilând între o nelămurită retractilitate și inconsistente iluzii trăite mai ales în vis: ca experiență care, totuși, nu salvează realitatea.

Ferestra și ușa, elementele structurale prin care cele două lumi, cea onirică și cea obiectivă, comunică între ele, nu au o suficientă putere protectoare și, pe de altă parte, de cele mai multe ori se deschid spre taine de neînțeles, chiar sumbre sau neliniștitoare. În acest regim existențial, de factură defensivă, apelul la simbolurile complementare, *lacătul și cheile*, este

întru totul firesc. În viziunea poetei, existența reală are înțelesul „exteriorului”, iar cea trăită în vis – înțelesul „interiorului”. Ambele forme ale existenței au ca numitor *căutarea*, în numele unei febrile nevoi de *întregire*: „Am căutat prin orice amintire/prin orice zare scrisă cu numele greșit/acea silabă lipsă din prima mea rostire/spre a putea să scriu cu ea un rând nescris//Am căutat întregul/în orice neântreg” (*Pasărea cu ochii de frunze*).

Ceea ce caută subiectul liric poate să fie, sub semnul setei de întregire, cineva pierdut de mult și care, totuși, nu încetează a-și semnală, în chip himeric, prezența. Obsesia aceluia misterios „cineva”, care poate să fie și propriul dublet – într-o proiecție idealizată - sau El (bărbatul visat) sau propriul Animus, aduce în poezia din acest volum al Mariei Calciu un anumit freamăt metafizic.

Problematica - desigur, foarte interesantă - nu are întotdeauna convenita susținere la nivelul corporalizării ei lirice. Adesea, confesiunea – organizată în tiparul unei povestiri încifrate - se lungește mult prea mult în direcția unei sentimentalități de album, pierzându-și, de la un vers la altul, intensitatea lirică.

De câte ori gândul poetic are o gestație deplină, formulările sunt remarcabile. În acele secvențe, imaginile, cum remarcă Nicolae Georgescu (coperta IV), „se aștern una lângă alta cu o sonoritate plăcută, uscat vegetal”. În seria unor asemenea reușite se integrează, alături de cele transcrise mai sus, și finalul poeziei „Tărâmul castanilor sălbatici”: „Când reveneam în palma ta/către apusul din apusul ce nu era încă apus//În care astăzi mai gălesc/doar umbra/umbrei din trei cruci/Cu rădăcina doar în/ Una”.

Nici odihnitoare sau idealizante, nici prea tulburi, visele „treze” ale acestei poete se desfășoară în termenii unor înscenări dilematice menite a ilustra o sensibilitate de tip melancolic.

„Nu e caligrafie ceea ce faci/e negură...”

Spectacolul
poeziei

Există poeți despre care poți scrie o singură dată deși le citești toate volumele. Nu poți spune lucruri noi de la o carte la alta, pentru că au același univers liric, aceleași elemente poetice, chiar dacă manierismul lor este unul superior - o adevărată *metodă* de creație, un *program*, o *artă poetică*. E greu să remarci lucruri noi despre ei de la un volum la altul. Nu este cazul, trebuie spus de la început, lui George Vulturescu după lectura recentului său volum *Negură și caligrafie* (Eikon, Cluj-Napoca, 2014), dovadă că încerc să mă pronunț despre el după ce am făcut-o și la alte cărți de-ale sale. Volumul acesta vine să împlinească, să rotunjească deplin estetic, universul său liric creat cu acribie și răbdare timp de peste trei decenii. Ca o primă remarcă, *Negură și caligrafie* este poate primul volum în care „localismul” poetului este o marcă înregistrată, dar nu doar pentru literatura română, în sensul că poemele de aici sunt perfect traducibile oriunde fără să-și piardă înțelesul; nu este aceasta proba rezistenței oricărui scriitor? Mai mult decât în celelalte volume ale sale, aici George Vulturescu scrie mai accentuat, mai aplicat, mai „obsedat”, poezie despre poezie, arte poetice ca părți ale uneia singure, atotcuprinzătoare. Mai mult, Nordul în agonie, „pe moarte”, al poetului Vulturescu devine un spațiu nu doar al faimoaselor sale personaje gen Vartolomei, „culegătorul de iască din pădurile Nordului”, dar și unul în care sunt evocați Vergiliu și Platon, ca-ntr-o democrație livrescă perfectă. (Până aici, este vorba despre bonomul domn Vulturescu, om de lume, vesel și prietenos, conviv fermecător, om cultivator fervent de armonie, adept al ideii că e loc în literatura română, în literatură, în general, pentru toată lumea).

Titlul volumului trimite poate la expresionism și existențialism, cu vagi ecouri din Trakl, dar se face prin mai vechi elemente din universul poetului, de la *ochiul orb* și *cuțitul bunicului Achim* și *iedera*, la actul scrierii, la scrierea cu trimiteri livresci, la scrierea ca epifanie. Eul poetic e sfâșiat între existențial și livresc: „Trece câte o umbră pe

lângă tine/trecem și noi și umbrei i se pare că suntem umbre/din care chiar Divinul ne vorbește://- E negură, zice, ce cauți prin negură?//”Nu sunt pe drum, mă apăr, sunt în bibliotecă/și scriu. Doar literele mele călătoresc./doar cu ele vorbești precum călărețul prin viitor/cu calul...”//Răbdătoarea voce continuă://- Nu e caligrafie ceea ce faci, e negură, îți spun./Ca să scrii trebuie să vezi://tu nu ai ochi...//Cum te-aș putea vedea că rătăcești prin negură/dacă n-aș fi înapoia ochilor tăi?/Îmi ridic mâna evlavios, îmi fac cruce/dar literele mele se șterg una câte una.”//Cel mai rău este când literele își ies din minți/și umblă singure ca barbarii lui Kavafis/pe la porțile orașelor... (Negura. Pe drumul spre Emaus). Precum chipul lui Iisus se face nevăzut pentru cei doi ucenici, tovarăși de călătorie spre Emaus, după frângerea pâinii, așa aici textul se destramă în litere nebune, după închinare.

Aceeași perspectivă creștină o găsim în poemul *Nu sunt versuri pe cruce*: „E bine să-ți recitești poemul dimineața/când poți ataca literele/cărora nu le-ai putut zdrobi colții la Miezu Noptii//Partea care e trează în tine/e cea care va muri în versul tău;/partea care doarme în versul tău/a învățat din somnul morților/că numai pe cruce poți fi părăsit/Nu există versuri răstignite pe cruce:/ce să îngropi?/ce să găsească dimineața mironosițele/în giulgiul mormântului?”

Poetul este mielul din *pacea de pe colină*, „adevărat ca și un miel într-o turmă pe colină/în carnea căruia tocmai se-nfig ghearele șoimului/prăvălit din ceruri.../adevărat că mielul e trupul meu uimit/tremurând sub lâna literelor/adevărat că poezia are ghearele șoimului/și nu poate ridica nimic la ceruri”.

A III-a secțiune a cărții – *Scheletele umblă în voie prin cărți* – este un veritabil poem dramatic livresc în care „joacă” laolaltă personaje neaoșe și deja faimoase din Nordul lui Vulturescu (Row, Orbul din crâșma lui Humă, Ieronim...), dar și Titir al lui Vergiliu, și Nietzsche, toate în „noaptea albă”, când poetul călătorește pe paginile lui Dostoievski și

Camus, iar „scheletele umblă în voie prin cărți” ca niște smintiți cărora „le place mereu să zăngăne oasele”.

Antologică este ultima secțiune a cărții, cu titlu-sentință: *Dumnezeu nu se privește-n oglinzi*. Poemul de încheiere *Dacă ne pot găsi corbii* ar trebui citat integral, dacă n-ar fi foarte lung, un poem simfonic, un poem spectacol, în care viziunea este una apocaliptic-livrescă: „...lângă Prelatul-însoțitor a apărut un orb./Apoi încă unul. Și încă unul./Întinseră mâinile spre mine. Era/precum m-ar fi atins aripi de fluturi.”//*Nu suntem cu tine, ci cu El, îmi ziseră./Asta e taina noastră.../Îmi arătară un coșciug: era deschis/și în el era un enorm ochi roșu. Sub el era un/cadavru plin de ochi supurând./”Sau vrei să întrebi cârtița?” mă trase/de mână Blake, sau Prelatul-însoțitor/care râdea cu versul lui Blake./Atunci l-am recunoscut: cadavrul supurând/de ochi din coșciugul roșu era al lui Ernesto Sabato./Și sub el era un alt coșciug cu un enorm/ochi roșu gata să-și deschidă pleoapele./Corbi negri plonjau și așteptau deasupra...”* Iar poemul se încheie tot într-o artă poetică marca Vulturescu: „Prelatul-însoțitor s-a apropiat de mine cu îngăduință:”//În fiecare om există un orb care băjbăie.../Scrișul e un „cercetător al răului”. Acum știi:/în ochiul orb sunt gravate ambele fețe ale lucrurilor.../Sau vrei să întrebi cârtița?...”//Cu o mână îmi arăta corbii planând deasupra/orașului:”//Vrednică este cârtița, mi-a zis./Vrednică este și nu iese din lut precum ochiul/din carne...”

Ultimele 35 de pagini din acest volum reprezintă tot ce a scris mai bun până acum George Vulturescu, demn a-l legitima definitiv ca poet important, nu doar în cadrul generației optceiste, dar și în peisajul larg al poeziei românești contemporane. Am putea spune că a intrat într-o nouă vârstă poetică, dacă n-ar fi tocmai adevărat; pentru că asta ar însemna în principal o trecere de la un gen de lirism la altul. Or, la Vulturescu este vorba de o nouă profunzime, de o încununare în adâncime a aceluiași univers poetic, cum spuneam, de ducere a lui la desăvârșire.

Poeme cu sânge și moarte

Mircea Stâncel este poetul de la Alba Iulia pe cât de discret, pe atât de temeinic așezat într-o formulă lirică solidă la care a ajuns după repetate și nenumărate distilări de vreo trei-patru decenii. Aceasta se observă cel mai bine în cel mai recent volum al său: *Dincolo de melancolie (versuri)* (Colecția revistei *Discobolul*, 2013). Subtitlul *versuri* reprezintă un fel de modestie a autorului, cartea cuprinzând de fapt poeme în sensul cel mai nobil, înalt și deplin al genului, dacă nu un singur poem în mai multe părți, în întreg volumul neexistând nici măcar un punct, singurul semn de punctuație fiind punct și virgulă, acest aspect – coroborat cu lipsa majusculilor la început de text – sugerând tocmai ideea de poem continuu, fără început și sfârșit.

Poetul anunță prin titlu schimbarea nu atât de paradigmă, cât de atitudine din poezia lui de până acum. Pe coperta ultimă, însă, Al. Cistelean observă că, de fapt, Stâncel nu poate trece de melancolie, când el „nu scrie altceva decât o continuă deconstrucție de reverii” sau dacă trece, nu poate ajunge decât „în pustiul existențial total”. Chiar în poemul care dă titlul volumului, trăirea este paroxistică prăpăstioasă: „pe chipul tău e atâta melancolie, e atâta tristețe/încât aduci sfârșitul lumii cu mult mai aproape”. Probabil că „dincolo de melancolie” nu se vrea un drum spre seninătate, ci, dimpotrivă, o trecere de la o tristețe lină, domestică, la hăurile unui existențialism sfâșietor: „mori și tu ca ceilalți

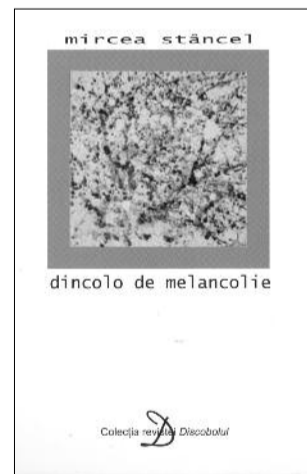
într-un anotimp mlăștinos/ce rost are să mai finanțez melancolii între pereții unei cărți/între copertele unei case la țară;/pe care nu cred că o mai răsfoiește cineva;/în moarte trebuie să fie ordine desăvârșită/altfel ce speranțe pot avea la urmă,/celulele se stafidesc sub presiunea gravitației;...”

Elementele obsedante de la această vârstă poetică, din această etapă a lui Mircea Stâncel sunt *sângele și moartea*, prezentate mai violent sau mai aluziv, separat sau împreună. Sunt motivele care rup aparent ex abrupto actuala lirică de cea de până mai ieri a poetului, în care Stâncel era ușor sentimental, ușor „romantic”, tot trecând cu răni vizibile/invizibile de la universul rural spre orașul acaparator, de la trăirile și nostalgiile unui Goga, să zicem, la cele asumate ale lui Trakl. E un drum de la un imaginar al copilăriei (v. „casa cu străbunici” în care „ferestrele sunt ochii blânzi ai mamei mele” din *Lacrimi și limbaje*, 2009) la unul al motorizării și mecanizării neliniștitoare („un val de șenile ce vin în spatele meu...”). Iar de aici, de la versurile cărții din 2009, la lumea lăuntrică, profund angoasantă din poemele din 2013, respectiv *sfârșitul luptei*: „în mușchii mei e un câine sălbatec/care începe să se apere singur,/are un țel precis,/vede enzimele cum vorbesc cu cineva necunoscut/ele au învățat deja o limbă nouă,/pe care nu o știe nimeni/ele spun propoziții și fac tranzacții,/nici o energie, nici un ban,/nici o noapte în puls://el se apără cu

toate puterile, cu toate oasele ce-i mai stau pe verticală;/calciul lor este din ce în ce mai scump,/și vânzătorii din microelemente nu mai vin://el se scoală din ce în ce mai de dimineață,/instrumentul de făcut planuri i s-a stricat prima dată;/stă și se apără cu toate forțele,/cu tot optimismul lui riguros://se uită în oglinda apei curgătoare,/abia atunci vede peștii piranha care-i devorează chipul;”

Să revenim la sânge și moarte. Sângele este cerneala cu care poetul caligrafiază disperarea din neant, el scrie cu sânge, dar și „despre sânge”, mâna poetului fiind o „lamă ascuțită”, sângele este pata de pe buzele lui, preferată „zâmbetului murdar”, dar este și liantul cromatic și vâscos al tabloului existențialist din „sala de cinematograf, unde rulează un film despre disperare,/la care toți își cumpără bilete înainte de a se naște,/niciodată biletele nu se termină/și sala niciodată nu este neîncăpătoare,/apoi vine teascul lumii și vezi șuvoaie de sânge pe sub uși”. Dar, în cele din urmă, nici sângele „nu mai influențează mersul lumii,/stratul suferinței rămâne la fel de gros”, pentru că „sângele curs încă vinde speranțe deșarte”. Și atunci, doar moartea mai contează, moartea în care e o „ordine desăvârșită”.

Girat de prezentările lui Aurel Pantea și Al. Cistelean, volumul *Dincolo de melancolie* este unul de referință în bibliografia lui Mircea Stâncel, volumul maturității creatoare depline.

Poezia lui Constantin Acosmei place „din prima” sau o respingi de la primul text. În textele sale se întimplă ceea ce Eluard numea, pe la 1930, drept „alterarea logicii pînă la absurd”. Sau am putea chiar să mergem pe mîna lui Andre Breton care plusa declarînd că absurdul mai poate fi generator de poezie.

cronici

O tiranie a inocenței

Constantin Acosmei - *Jucăria mortului*

(ediția a IV-a, revăzută, Editura Casa de pariuri literare, 2012)

În poezia română de azi Constantin Acosmei este o excepție care întărește o serie de reguli nescrise. Cu cît se ascunde mai mult, cu atît este văzut mai bine. Cu cît tace mai mult, cu atîta este auzit mai bine. Cu cît nu scrie nimic nou, cu atîta este mai prezent în realitatea literară. Singura sa carte se numește destul de straniu, dar și provocator, „Jucăria mortului” și a apărut în patru ediții (1995, 2002, 2006, 2012), cu foarte mici adaosuri de la o ediție la alta. Prima ediție a cărții, cea din 1995, a apărut la Editura Pan, în colecția „cărți de un leu” și a fost lansată la o manifestare a revistei „Poesis” la Satu Mare. Fiind așa de ieftină, doar un leu, cineva a vrut să cumpere tot tirajul, vreo sută, două sute de cărți, fapt care a dus la „raționalizarea” vînzării, fiecare cumpărător avînd dreptul ... doar la două exemplare!

Și încă o paranteză, ceva mai lungă...! Am încercat să inoculez, pe vremuri, unor școlari/învățăcei care aveau în față tot orizontul alfabetului, că iubirea ar putea fi, după cele mai autorizate aprecieri, numele poeziei. Era o perioadă în care bucata de piine era simbol, iar poezia putea fi monedă de schimb pentru supraviețuire într-o republică puternic ideologizată. Căci asta era România anilor optzeci, nouăzeci, mai mult un peisaj decît o țară. Între școlarii mei de atunci s-a numărat și Constantin Acosmei. Eram, cred că în 1984, profesor la școala din Pipirig, acolo unde s-a născut mama lui Ion Creangă, ca fiică a clopotarului David Creangă. La Casa de cultură din Tîrgu Neamț era metodist amicul Daniel Corbu. În aceste condiții am înființat la Tîrgu Neamț un cînaclu literar al elevilor din zona Tîrgu Neamț, cu numele de „Tinerete fără bătrînețe”, cu întruniri bilunare, duminica, la care am invitat copilandrii care aveau ceva de spus la nivelul metaforei. În prima duminică au fost de față peste șazeci de elevi, mare parte însoțiți de profesorii și învățătorii lor. Aurel Dumitrașcu venea de la Borca însoțindu-și grupul de copii talentați de prin școlile unde își câștigă piinea cea de toate zilele. Vreme de vreo trei ore, fiecare și-a spus poezia ilustrativă. Între cei prezenți, care promiteau ceva, ceva, erau doi elevi de la școala din Valea Seacă, comuna Bălățești (acolo unde Garabet Ibrăileanu și-a scris romanul „Adela”!), era vorba de Antoaneta Dohotariu din clasa a șasea și de Constantin Acosmei din clasa a cincea. Cel care i-a adus la cînaclu era profesorul (lor) de matematică al școlii, cred că se numea Savin (o spun pentru rigoare?), care voia să aibă o scuză și o confirmare pentru că cei doi elevi nu aveau treabă cu obiectul său, fără să fie niște elevi de duzină. Erau prea aiurii.

Din prima clipă cei doi școlari au devenit (erau) niște excepții. Și Costică Acosmei și colega lui, Antoaneta Dohotariu, scriau ceva care nu semăna cu nimic din ceea ce scriau congenerii lor: era vorba de „niște povești” în care subiectul era fie starea, fie ideea, fie excepția. Lumea satului lor era împinsă în texte spre un carnaval continuu, imaginația celor doi era destul de tiranică și fără limite. Amîndoi făceau „avangardă” fără să fi auzit vreodată ceva despre acest termen. Umorul absurd era cultivat cu ostentație, așa cum doar copiii sînt în stare să rîdă în hohote în timp ce supun chinurilor un animăluț de curte. Vreme de cîteva luni, cît am ținut experimentul, cei doi citeau la sfîrșitul întrunirilor, deveniseră un fel de vedete greu de asimilat în/ de contingent. Dar dacă Antoaneta Dohotariu „a eșuat” în jurnalism, undeva pe la „proteve” parcă, Constantin Acosmei „a rămas încremenit” în poezie.

Cu momele și amăgele, vorba lui Creangă, Constantin Acosmei a crescut (chiar dacă împotriva voinței lui) și a ajuns elev la Piatra Neamț, la Liceul „Calistrat Hogaș”, acolo unde a lăsat – ca peste tot - mai mult impresii scrise, decît vorbite. Lucrul nu e chiar rău, fiindcă oricum trăim într-o lume în care aproape toți se aud/ ascultă pe ei înșiși, încît un surdo-mut poate fi luat drept un auditor-spectator ideal. Bibliotecile din Piatra Neamț (incluzînd-o aici și pe a mea!) i-au fost lui Constantin Acosmei

„regal” în toată această perioadă, cred că lectura a fost singurul fapt la care l-am simțit destul de hărnicuț.

Dar să închidem aici paranteza și să ne întoarcem la „Jucăria mortului”. Poezia lui Constantin Acosmei place „din prima” sau o respingi de la primul text. În textele sale se întimplă ceea ce Eluard numea, pe la 1930, drept „alterarea logicii pînă la absurd”. Sau am putea chiar să mergem pe mîna lui Andre Breton care plusa declarînd că numai absurdul mai poate fi generator de poezie. Și Constantin Acosmei a aflat aceasta, intuitiv sau, mai apoi, citind cu spor. Hugo Friedrich spunea, de altfel, că „umorismul” și autorii care l-au practicat prin cultivarea absurdului a/ au dislocat aspectele reziduale ale lumii exterioare și interioare în favoarea unei „presimțiri asociative”. În poezia lui Constantin Acosmei gustul cititorului obișnuit este bruscat, simțul comun este oripilat, grotescul este, de fapt, o fațetă a normalității privite (prea) îndeaproape: „În gang mă întîlnesc cu Domnul X./ E asudat, cu burdihanul lax./ Notez adresa: str. bl. ap. tel. fax./ Mă uit la ceas – e unsprezece fix./ Pe pod îmi taie calea un limax./ Mă-ntorc și mă aplec – culeg un pix./ Mai merg. Ajung la magazinul mixt./ Îmi sar în ochi cutiile cu vacs/ Din raft. Și lada cu bricheți de cocs/ Din colț. Mă sprijin pe tejghea în plex./ Privind tacîmurile de inox/ Împachetate-n foi rupte din DEX./ Îmi cumpăr un pahar de matrafox./ Ieșind, mă scarpin liniștit la sex.” (Sonet). Cred că orice profesor de literatură, care și-a luat cu brio examenele trudind pe istorii literare convenționale, scoate un sughit de surpriză și e gata să leșine. Sau leșină de-a dreptul. Cartea lui Constantin Acosmei e plină de probe ale unui grotesc reieșit din combinația de „privire în ochii lucrurilor” și asocieri paradoxale, trăsnete, ceea ce francezii au denumit cu expresia potrivită de „humour noir”: „ambulantele întonează/ coplesitoare marșuri de triumf/ din cartierele mărginașe/ se aud slab exploziile demografice/ însoțite de rafale prelungi de aplauze/ fiecare clipă trebuie dezamorsată/ ultimele noastre nopți/ au fost luminate feeric/ de petele galbene de urină/ de pe cearșafuri/ am scris pe ultimul plic/ „anul unu după era noastră”/ voi coborî și eu în refugiu/ cu aripile între picioare/ printr-o spărtură a zidului/ privesc cum se înalță/ pe cel mai înalt catarg/ drapelul alb al patriei” (scrisoarea unui provincial). Sau iață cum arată o „ars amandi” în viziunea lui Constantin Acosmei: „mi-am închis fălcile cu mîna/ și mi-am vîrît pe rînd vîrful limbii/ în toate spărturile din măsele/ atunci ai întins mîna și ai început/ să îmi încâlcești părul – apoi/ totul în jur s-a acoperit de mătreață”.

Daniil Harms și avangardiștii ruși intră și ei în combinație cu poezia lui Constantin Acosmei. Cred, de altfel, că spiritul lui Harms a bîntuit prin cugetul lui Constantin Acosmei, chiar fără să îl fi citit la timp, dar fiind vorba de aceleași structuri paradoxal-paradigmatice. E ca și cum ai privi cu o lupă puternică pielea trandafirică a unei adolescente, iar prin lentila care mărește realitatea ai zări porii și bubițele care scapă percepției comune. Iată, pentru ilustrare, una dintre povestirile cu „humour noir” ale lui Daniil Harms apărută în volumul „Mi se spune Capucin” (Editura Polirom, 2008, traducere Emil Iordache): „Kalughin a adormit și a visat – cică șade el într-o tufă, iar pe lângă tufă trece milițianul. Kalughin s-a trezit, s-a șters la gură și a adormit din nou, și a visat din nou, cică trece el pe lângă tufă, iar în tufă s-a ascuns și stă milițianul. Kalughin s-a trezit, și-a așternut sub cap un ziar, ca să nu-i curgă muciul direct pe pernă, și iarăși a visat cum, cică, șade el într-o tufă iar pe lângă tufă trece milițianul. Kalughin s-a trezit, a schimbat ziazele, s-a culcat și a adormit din nou. A adormit și a visat iarăși cum, cică, trece el pe lângă tufă iar în tufă șade milițianul. De data asta Kalughin s-a trezit și a hotărât să nu mai doarmă, dar a adormit pe loc și a visat cum, cică, stă el ascuns după milițian iar pe lângă ei trece o tufă.” (Visul). Personajele

poetice ale lui Constantin Acosmei au și ele aceeași buimăceală, seria de „relatări”, ale copilului și ale bătrînelului, care constituie o bună parte din carte, au aceeași construcție, același absurd schizoid: „Într-o după-amiază mi-a venit cheful să umblu fleaura prin oraș. După ce am ieșit dintre blocuri, am/ zărit o bancă liberă lîngă trotuar și m-am așezat pe un colț – să-mi trag puțin sufletul. Nu mă tăia/ capul încotro să apuc. Din cînd în cînd îmi prindeam strîns, cu două degete, sprîncenele stufoase,/ apoi închideam ochii și smuceam (în același timp și cu aceeași putere) – să văd/ din ce parte se smul/ mai multe fire. Din cînd în cînd adunam salivă./ scuipam în palma stîngă și o țineam deschisă, apoi/ ridicam mîna dreaptă și loveam pe mijloc cu muchia palmei – să văd în ce parte sare scuipatul./ Cînd s-a făcut întuneric, ședeam înțepenit pe aceeași bancă, cu sprîncenele smulse și cu gura uscată. Din/ cînd în cînd îmi răsuceam gîtul și mă uitam peste umăr la milițianul ivit în mijlocul intersecției, care/ șuiera și gesticula fără oprire, chiorît de farurile mașinilor.” (Relatarea unui bătrîn).

Există o tiranie a inocenței, proprie (tot sau mai ales) rușilor, o carte apărută recent, „Sectanții”, a lui Iuri Mamleev (Editura „Curtea veche”, 2000) e o probă de grotesc dus pînă la ultima consecință.

Un personaj, Petea, de exemplu „... se distingea, într-adevăr prin faptul că prăsea pe trupul său jigărit și curbat felurile colonii de ciuperci, ezeme și coșuri, pe care le răzuia mai apoi – și le mîncea. Făcea chiar și supă din ele. Și se hrănea în felul acesta mai mult pe cont propriu. De altfel de mîncare aproape că nici nu voia să audă. Nu degeaba era atît de mîrdec, încît viața se ținea totuși, pentru sine, în corpul acesta lung, cu fața numai coșuri” (p. 24). Constantin Acosmei nu se lasă nici el mai prejos, descoperirea realității, în sensul de jupuire a ei, depășește adesea imaginația lui Karl Rosenkrantz, cel care teoretiza despre „estetica urîtului”: „închid ochii deschid gura/ niște scursori sînt zilele/ străzile tremură cu burta la stele/ mațele cîntă duios –/ închid ochii deschid gura/ în locul lacrimilor din orbite/ se scurg bucăți de scuipat” (Pentru nimic în lume, 2) sau: „Am dat pătura la o parte și am început să culeg în palmă de pe cearșaf firmituri de piine, fire de tutun, coji de var, unghii tăiate, o zgaibă uscată. Am adunat în chiuveță hîrtiile mototolite de sub pat și le-am dat foc cu bricheta. Apoi am deschis robinetul și scrumul a sfîrșit. Bucăți negre de spuză au început să plutească prin cameră. Am ieșit pe balcon, mi-am înclăștat mîinile pe balustradă și m-am uitat în jos. De la blocurile vecine se auzea liturghia la un aparat de radio dat tare. Atunci am început să sughit. Am traversat camera și am ieșit pe hol, lăsînd ușa numai alăturată. Așteptam să o trîntească curentul, să mă sperii și să îmi treacă sughitul. Pe cînd făceam cîteva pași prin fața ușii, ca să îmi distrag atenția, am alunecat pe un scuipat. Nu m-am mai putut ridica. Am reușit doar să mă sprijin cu moalele capului de perete. Am deschis gura și am început să-mi clatin încet un dinte cu degetul.” (Relatarea unui bătrîn). La Mamleev, la Harms, ca și la Eugen Ionescu, Cehov, Cugler-Apunake sau chiar la Caragiale personajele se mișcă uneori într-un spațiu îngust, negăsindu-și rostul, inventînd „rosturi”, căutînd să-și justifice într-un fel existența, micimea, plusînd în universuri care se sufocă în/ de propria inutilitate. Iată ce spune același Mamleev, descriînd niște scene cu niște cetățeni care se mișcau sub inerția inutilității, care își inventau cauze stranie și obscure: „Posesorul inexplicabilei fețe de om degenerat înhăță un pisol și, încordîndu-se, își înfipse dinții în gîtul lui ... Lăsîndu-se pe vine, subțiraticul schiță cîteva gesture stupide, ca într-un ritual și, scoțînd un ac, începu să înțepe ochii pisoilor. La rîndul lui, blondinul ascunzîndu-și fețișoara în pieptul firav și înroșindu-se de pe urma efortului, dezmembră cu o pensetă trupșorul unei păsăruici. Cît despre tînărul cu cămașă

albă, acesta ședea pe buștean și, sorbind din vinul lui sec, plîngea. Subțiraticul își mișca în așa fel fundul, încît ai fi zis că se masturbează. Cel mic de statură, după ce decapită un pisoai, se apucă de celălalt: acestuia îi scobi țeasta cu o sculă de cizmărie” (p. 57) Și așa mai departe. La Constantin Acosmei „amintirile din copilărie” au același parfum de stranie reducere a universului la spațiul unui coteț de găini, incongruența dintre om și lume este rezolvată prin descrierea punctuală a înecării, de această dată, a unei cloști: „Găinile cotcodăceau asurzitor. Am intrat în șopron și, suflându-mi mînele, m-am cățarat pe grinzi pînă la cuibarul făcut dintr-o ladă stricată, umplută cu paie. Cînd m-am apropiat, cloșca a început să se înfoaie, cîrîind și cloncînind, năpustindu-se să mă lovească cu ciocul. Am făcut o fentă, am înșfăcat-o de o aripă și am săltat-o în aer. Cloșca se zbătea, încercînd să mă apuce cu ghearele, și pâlăia cu aripa liberă, stîrînd colbul. Ținînd-o cît mai departe, fără să răsufli, am sărit pe niște surcele și am ieșit din șopron. Apoi am prins capătul de sfoară înnodat de un picior (cu care fusese prîponită de o șipcă putredă din gard) și am tîrît cloșca în fugă peste arătură, pînă pe malul girlei. Acolo am băgat-o cu coada în apa rece și am început să o scald.” (Relatarea unui copil).

Întîlnim poezii-gag, care pot fi vizualizate cinematografic cu umorul de rigoare, în genul seriei „Stan și Bran”: „m-am aplecat și/ mi-am smuls covorul/ de sub picioare” (reverență) sau „o întîlnire” care e ca o ciocnire a galaxiilor, cînd se împrăstie stele verzi din belșug: „cînd ajungem față în față/ punga – pe care o țin cu mîna/ stîngă – mă prefac că o scap/ ne aplecăm după ea în același/ timp și ne izbim cap în cap”. Nu e simplu.

În poezia lui Acosmei sînt prezente amalgamuri de obiecte, descrise aproape ritualic de parcă s-ar dori o fixare a lor într-un peisaj destul de sărac în elemente de care să îți agăți privirea sau cugetul. Mult mai puțin prezent e, însă, sufletul. De aici pornește, de altfel, oricare criză, de la incoerența individului cu propriul sine, cu valorile sufletului. O spune și Cioran în „Ispita de a exista” (Editura „Humanitas”, 2008, traducere Emanoil Marcu): „Printre vocabulele importante, există una a cărei carieră, deosebit de lungă, provoacă reflecții melancolice. E vorba de Suflet. Rămîi uluit cînd te gîndești la starea lui actuală, la jalnicu-i sfîrșit. Pornise bine, totuși. Amintiți-vă ce loc îi conferise neoplatonismul: principiu cosmic, provenit din lumea inteligibilă. Toate doctrinele antice impregnate de misticism se sprijineau pe el. Preocupat nu atît să-i definească natura, cît să-i hotărască rolul în viața credincioșilor, creștinismul l-a redus la dimensiuni omenești, făcîndu-l să regrete nespuse vremurile cînd îmbrățișa întreaga fire, cînd se bucura de privilegiul de-a fi și realitate coplesitoare, și principiu explicativ... (...) Cui îi mai pasă astăzi de el? E pomenit doar din greșeală; locul lui e în romane: doar melodia îl mai face suportabil, îi mai ascunde bătrînețea. Vorbirea nu-l mai acceptă: căpătînd prea multe sensuri și slujind la prea multe, s-a ponosit, s-a hîrbuit, s-a degradat. Patronul său, psihologul, tot întorcîndu-l pe-o față și pe alta, avea să-l dea gata. De aceea, singurul ecou pe care-l mai stîrnește în conștiință este regretul asociat cu amintirea izbînzilor din vremuri apuse pe vecie. Și cînd te gîndești că odinioară înțelepții îl venerau, îl puneau mai presus chiar de zei, îi așterneau universul la picioare!” (Furii și resemnări, p. 153). Această alienare este, de altfel, cadrul general pe care evoluează poezia lui Acosmei. Abulicul consumator de vise face mereu inventarul lumii din jur, obiecte și ființe, să nu fie surprins cumva nepregătît și să treacă pe nesimțite dintr-o lume în alta, dintr-o dimensiune în alta: „stau cu fața-n sus/ îmi țin de urît/ spune și tu./ schiopătez pe saltea/ aranjez cu mîna/ un fleac lîngă altul/ spune și tu./ strănut de tristețe/ cînd se face noapte/ și zboară toate/ muștele de pe gură” (spune și tu). Iar acolo unde altădată era suflet, vorba lui Cioran, omul a îngrămădit, cu disperare, obiecte ca într-un pod cu vechituri, cu inutilități. Nici nu se poate o mai bună definire a alienării: „umbli pe o stradă/ și îmi dau seama/ că am înghițit apă/ zic – frate lovește-mă/ cu pumnul în cap/ prinde-mă bine de păr/ și tîrăște-mă afară/ dacă ți-e scîrbă/ dă-mi zece lei/ să mă duc în piață/ și să mă cîntăresc” (odihnă) sau: „Într-o zi am călătorit

la oraș. Autobuzul aglomerat cobora serpentinele în viteză. O doamnă s-a ridicat de pe scaun, a scos din buzunarul genții de voiaj o sacosă de plastic (imprimată cu poza unei femei în chiloți călare pe o motocicletă), apoi s-a așezat și, desfăcîndu-și punga în față, a vomat icnind de cîteva ori. Ajuns în oraș, am căutat magazinul universal și am urcat pe scările rulante pînă la ultimul etaj. O femeie gravidă stătea la coadă ca să plătească un coș plin cu scutece și pelinci. Cuprînsă pe neașteptate de grețuri, a făcut doi pași în lateral și a vomat în pumni, cu ochii holbați și cu fața lividă. Am coborît din magazin, am intrat într-o crîșmă din apropiere și am făcut consumație. Mai tîrziu am traversat strada, împleticindu-mă printre mașini și claxoane, am intrat în parc și m-am lungit cu fața în sus pe o bancă, în bătaia soarelui. Nu după mult timp am început să horcăi și să mă zvîrcolesc, înecîndu-mă cu propria vomă. M-am întors cu trenul personal. În compartiment stăteau de vorbă o profesoară navetistă și o femeie care mergea la mănăstiri. În liniștea lăsată după intrarea trenului în tunel, am aprins bricheta și le-am surprins pe amîndouă cu limba scoasă, schimonosindu-se la mine.” (Relatarea unui bătrîn). E și Kafka aici și Camus și Imants Ziedonis și Ion Mureșan și Aurel Dumitrașcu și Bacovia. De altfel, în postfață, Daniel Cristea-Enache îl apropie pe Acosmei de „marginalul” Bacovia: „N-aș fi crezut că mai este posibil un continuator necrispat al lui Bacovia, tomai în acest ultim deceniu al turbulențelor și revoluțiilor literare. În fapt revoluția lirică, și în cazul marelui model, și în cel al bibliografului bărbos de la Iași, există. Ea nu contestă nimic la suprafață și nu distruge, cu o retorică a penalizării, formulele consacrate. În schimb, dislocă noțiunea de poezie, luîndu-i acesteia centrul de greutate și risipindu-l, pulverizîndu-l pe toată întinderea textului. Imaginile cardinale și seriile tematice, simbolurile, tropii, rima, ritmul dispar din pagină ca și cum și-ar fi dovedit tot mai mult inutilitatea.”

În biblioteca mea am descoperit, recent, un manuscris, cred că de prin 1992 - 1993, cu care Constantin Acosmei ar fi putut/ trebuit (probabil) să debuteze editorial. Manuscrisul se numește „Pentru nimic în lume” și adună vreo șazeci de poeme care se regăsesc, în parte, în volumul „Jucăria mortului”, care l-a consacrat. Rețin din acest manuscris cîteva texte (inedite) care ar putea să completeze, fără nici o reținere, opera destul de restrînsă a lui Constantin Acosmei. E posibil ca autorul să le fi lăsat deoparte datorită dozei de poeticitate, mai mare, care atenuază cinismul „generalizat”, consider însă că ele se armonizează perfect întregului. Iată cum sună un „Sfîrșit de noapte”: „ultimul gest optimist – intru în baie/ stau în apa fierbinte și aproape îmi amintesc/ dracii pictați în bisericile din moldova/ cu chipul pe pîntece/ o spumă subțire se sparge în singele meu/ și oasele au început să mă înțepe/ chiar așa. Bat cu ștreangul în apă/ mă prăpădesc de urît/ în altă zi călătoream prin venele tăiate/ ale orașului luam o castană în palmă/ și mă gîndeam la podișul Tibet”; sau un „tablou votiv” în viziunea lui Acosmei: „Pereții bolnavi sînt plini de amprente false/ vîntul șuieră în borcanele murdare de pe balcon/ prin geamul spart spînzură perdeaua sfîșiată/ - ca să privești amurgul trebuie să arunci/ o cană de vin roșu pe un perete mărturisind:/ pe lumea asta doar crima poate să fie perfectă” (Moartea dupăamiezii). De la viața pe brînci, la „Moartea pe brînci” nu e decît un pas dar și un catren memorabil: „singele fierbinte curge la un robinet/ și singele rece la celălalt/ numai singele meu își roade unghiile/ ca un lucrător la salubritate”. O elegie, pe care mi-o amintesc de pe vremea școlărității sale: „ca într-o vale unde/ șoarecii țin cu actorii/ și poartă pâlării negre/ ca într-un oraș unde/ numai furnicile suferă/ trăiesc pozitiv nu mai/ știu limba dușmanilor/ o arătură de toamnă/ străbate mîhnită orașul” (Arătura de toamnă); sau niște „Solilocvii”: „trupul meu se mîndrește:/ - carnea uscată are sclipiri/ de minereu prețios// sufletul meu se mîndrește: - sînt liber ca o cîrțiță// moartea mea se mîndrește/ că mă înșeală cu toți/ cerșetorii din cartier”. Minimalismul are universul lui, inutilitatea și abulia fac casă bună: „luați-mă și pe mine cu voi// azi m-am jucat puțin cu/ lingurița în borcanul cu miere/ am lipit niște aluat crud/ pe fereastra întunecată// să nu

uitați să-mi faceți/ un semn cu mina de pe/ malul celălalt al orașului// am strîns în brațe/ butelia/ de gaz metan/ am aplecat ochii și/ mi-am lăsat părul să/ se scurgă în chiuvetă// priviți prin această lucarnă/ se zărește steaua absintos// mă voi întinde în pat și/ mă voi legăna încet la/ umbra deasă a fumului// luați-mă și pe mine cu voi” (Eu în camera mea).

Într-o literatură marginalii au parte de o simpatie specială, așa cum au parte de aceeași simpatie în societate cei care au un oarecare handicap. Un Dimitrie Stelaru care mîncea pămînt, de foame, care își regizează propria moarte, ca să primească ajutor de înmormîntare de la rude și prieteni (după „Zei prind șoareci”, o autobiografie zguduitoare) e un caz, dar nu e unicul. Constantin Acosmei poate fi trecut cu brio între marginalii care se adaptează greu vieții/ realității, care înaintează greu, vorba lui Daniel Cristea-Enache, de la ramă spre centrul tabloului, fără să ajungă prea lesne în atenție. Dar cînd ajunge în centru e ca un personaj din filmele mute care intră sub fasciculul de raze și este urmărit gest cu gest. De asta, după ce ai intrat în acest tip de atenție, e mult mai dificil să fii marginal decît să rezisti într-un iluzoriu centru.

Mică antologie Constantin Acosmei

studii pentru „nud cu piciorul în groapă”

2.

(azi m-am plimbat prin azil și am cules un buchet de ciorapi – „vai sînt atît de plăpînzii” spune femeia înduioșată și îi pune repede în apă să nu se ofilească)

3.

(întotdeauna cînd vorbesc despre frumusețe o femeie goală se așază sfioasă lîngă un stomac gol)

sfîrșitul anului

(cine știe ce viitor luminos se va putea citi în măruntaiele mele de pe marginea șanțului cerșetorilor schilod îmi urează multă sănătate și împlinirea tuturor dorințelor încă puțin și voi avea privirea limpede – ca borșul de la azil)

prima iubire

(în fiecare noapte beau un pahar de ceai negru mă întind pe pat cu fața în jos îmi ascult zvîcnirile inimii și îmi închipui că sînt îndrăgostit)

ce s-a întîmplat

(ce este nimic ce faci nimic ce cauți nimic ce vrei nimic ce ai nimic ce te doare nimic ce simți nimic ce spui nimic)

Răstignire

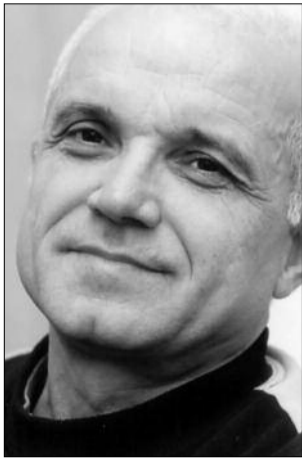
M-a dus în cîrcă pînă pe culmea dealului, gîfînd în timp ce ei îl mîneau din urmă. Ajunși acolo, eu m-am

lungit în iarbă – cu brațele desfăcute, cu picioarele întinse. Pe el l-au îmbrîncit peste mine, cu

spinarea pe pieptul meu, și i-au pironit mîinile și picioarele peste mîinile și picioarele mele. Apoi m-am

ridicat și am pornit încet la vale.

În biblioteca mea am descoperit, recent, un manuscris, cred că de prin 1992 - 1993, cu care Constantin Acosmei ar fi putut/ trebuit (probabil) să debuteze editorial. Manuscrisul se numește „Pentru nimic în lume” și adună vreo șazeci de poeme care se regăsesc, în parte, în volumul „Jucăria mortului”, care l-a consacrat.

La final. Un destin, de bine, de rău. LIS-65

(Continui să mă mărturisesc la 65 de ani, împliniți în 19 februarie 2015, cerând scuze pentru acest gen imprudent de expunere publică, nu se va mai repeta. Le mulțumesc îndatorat prietenilor din redacția *Arges* pentru bunăvoința arătată. În numărul anterior al revistei am publicat „începutul”...)

Perioada 1976 – 1989-Revoluție. „Așezat” la Focșani (ins neînsemnat), 15 ani de creație.

Căsătoria și nașterea unui fiu la Focșani m-au schimbat radical, am uitat de boemă și am intrat în regim strict de „om serios, cu scaun la cap”, de nerecunoscut de vechii mei prieteni. Am strâns din dinți, aveam totuși un copil de crescut... Am trăit de azi pe mâine de când mă știu (cu mici excepții). Interesant, pentru mine Focșani era un oraș necunoscut. Până în 1967, când am terminat liceul, orașul Adjud (unde am și azi casa părintească) era capitală de raion și aparținea de regiunea Bacău (iar Focșani, capitală și el de raion, aparținea de regiunea Galați) și drumurile mele erau legate numai de orașul Bacău și de interiorul regiunii Bacău... De altfel, observam în „Cartea zădărniceii” (Editura Pallas, 2008) că destinul meu a tot stat pe o linie de graniță, la propriu și la figurat: Adjudul (unde am copilărit și am fost educat, nod de cale ferată și de drumuri europene) e și azi pe linia de graniță dintre județe, cum a fost și între regiuni, aici se varsă Trotușul în Siret. Pe graniță stau și între zodii, pe 19 februarie se termină Zodia Vărsător și începe Zodia Peștilor (ba chiar în 19 februarie 2015, în zodiacul chinezesc, începe Anul Caprei sau Oii de lemn). M-am născut în anii transformării regatului României în republică populară (nu degeaba repet că sunt un produs al comunismului) în ținuturile orașului de munte Piatra Neamț și am copilărit în ținuturile de câmpie ale Adjudului, apoi am fost născut de o mamă și am fost crescut de altă mamă, adoptivă... La nivel profesional, social și literar sunt în această situație, de a nu fi nici cal, nici măgar, nici mare, nici mic, pe post de outsider (chiar dacă titlatura de scriitor le acoperă pe toate, fiind și câștigător de premii și perdant în mod firesc). Mai nou, m-am mutat la două adrese și nimeni nu mai știe unde pot fi găsit (nici eu nu știu, de fapt).

La Focșani, în cei 15 ani cât am locuit aici, mi-am scris „opera”, profitând de faptul că m-am stabilizat, repet (cu familie, masă, casă; mă rog, până la Revoluție am locuit cu chirie la bloc, la stat; întâi într-un apartament în Cartierul Sud, apoi în Str. Bucegi). Din toamna anului 1975 am intrat în serviciu permanent, nedeterminat; de câte ori l-am schimbat de aici înainte am plecat prin transfer: de la pedagog școlar la Liceul 1 (până în august 1979) și la Liceul 4 din Focșani (până în august 1981), la mânuitor de carte și bibliotecar la Biblioteca Județeană „Duiiliu Zamfirescu” Vrancea, unde m-a prins Revoluția (deși am fost instalat „președinte de județ” pe 22 decembrie 1989, în cartea de muncă sunt trecut numai de la 1 ianuarie 1990 la CPUN-CFSN). În fiecare an am definitivat (dactilografiat) volume de versuri pe care le-am trimis la concursuri de debut editorial, fără nici un rezultat ani la rând (stilul meu de a scrie, care avea să se numească „optzecist”, poezie a realului cotidian, a trebuit să aștepte aproximativ șase ani să poată fi acceptat de juri). În „Caietul debutanților – 1977”, apărut la Editura Albatros în 1978, am fost publicat cu un ciclu de patru poeme – și m-am bucurat cum nu m-am mai bucurat la nici o carte a mea. Am apărut apoi cu alt ciclu (de data asta cu zece poeme) în alt „Caiet al debutanților” – 1978, la aceeași Editură Albatros, în 1979. În 1980, la 30 de ani, juriul de la Editura Albatros dominat de Laurențiu Ulici mi-a premiat volumul de versuri „La fanion”, care avea să aibă un impact nesperat (a primit Premiul Uniunii Scriitorilor, pe atunci de mare autoritate; e cartea care a intrat în

„canon”, în dicționarul de opere ale literaturii române; în același mare dicționar a intrat și „Inima de raze”, apropo). În 1981 mi se deschide dosarul de urmărire informativă operativă la Securitate – în acest an Virgil Ierunca a citit la Radio Europa Liberă un poem al meu dedicat... faraonului nostru. Securistii vrânceni, în frunte cu un ofițer violent, „Prodan”, care m-a bruscat (a fost avansat mai apoi la București), m-au anchetat o zi întreagă (fără apă și fără voie să merg la toaletă), după ce m-au luat pe sus de pe stradă, că la cine mă refer în poem și cum am trimis acest poem la Paris; iar eu nici nu știam despre ce e vorba (nu ascultasem emisiunea lui Virgil Ierunca). Poemul citit, intitulat „Lanțul” era publicat în revista *Viața Românească*, atunci apărută... Am fost urmărit zi de zi până la Revoluție; din cauza acestui dosar de la Securitate (mi se reproșa până și faptul că nu sunt membru PCR și nici al FDUS) n-am fost primit în Uniunea Scriitorilor, deși ar fi trebuit să fiu primit automat, acordându-mi-se un premiu al USR (premiu care a fost o pavază în fața securiștilor, alături de următoarele cărți publicate, primite de critică laudativ; în timp ce în Vrancea eram „oaie neagră” și „ultimul om”, în țară numele meu era vehiculat printre câștigurile noii generații și nu se putea să nu se țină cont oficial). N-o să fac aici caz de nezasurire mele cu Securitatea. În 1982, la 32 de ani, mi-a apărut a doua carte (cenzurată, mi-au fost eliminate zece poeme) – „Inima de raze”, tot la Editura Albatros, pe care scriam: „împotriva faraonismului în general” (pe copertă, în manuscris, era fotocopiata un poem, cuprins în volum, în care se putea citi de la distanță: „aici, în / nimica / unde zacem în propriile noastre / excremente // păcătoși, în / utopie”). Această carte i-a scos din minți pe securiști (din Vrancea și de la centru) – până la urmă „Inima de raze” a fost retrasă din librării și scoasă de pe raftul bibliotecilor publice, pusă la „Fondul Special”. În 1985 am reușit, nesperat, să public la Editura Cartea Românească (lector Mircea Ciobanu), al treilea volum de versuri – „Când memoria va reveni” (titlul spune totul). Și tot aici, tot cu Mircea Ciobanu (cu care am dus adevărate bătălii împotriva cenzurării), am apărut în primăvara anului 1989 cu al patrulea volum de versuri, „O lume paralelă” – și acest titlu spune totul, trăiam într-o lume paralelă. Deși nu eram membru PCR, aveam un statut bine determinat în noua generație apărută în literatura română, care, în întregul ei, nu prea era pe placul autorităților ceaușiste. În 13 octombrie 1989 am semnat, alături de câțiva scriitori optzeciști și de Doina Cornea, Apelul împotriva realegerii lui N. Ceaușescu la al XIV-lea Congres al PCR. Din acea zi am avut domiciliu obligatoriu și am fost anunțat că nu mai am loc de muncă (dar eu am continuat să vin la Biblioteca Județeană, cerându-le o hârtie în acest sens, cu motivație; nu mi-au dat). În noiembrie trebuia să fiu aruncat din trenul rapid (după ce mi se înscena un furt) cu care voiam să merg la București, să semnez un nou protest anticeaușist, inițiat de Stelian Tănase, dar maiorul de Securitate (care răspundea de cultură) Teodor Ghețu nu m-a lăsat să urc în tren. Ar fi trebuit să fiu oricum lichidat fizic (eram pe o listă națională a „disidenților-opozanților”), mi-a spus la Revoluție șeful Securității Vrancea, pe care-l arestasem (m-a asigurat că datorită lui mai eram în viață – și să țin cont). În 5 decembrie 1989 am avut parte de un proces public instrumentat de Securitate și de Cultura vrânciană (condusă de Georgeta Carcadia) și de Cenaclul Uniunii Scriitorilor (condus de Florin Muscalu) la care mi s-a cerut să mă dezic de semnătura pe Apelul anticeaușist, aberant (în noiembrie Ceaușescu fusese reales); și fiindcă n-am făcut-o, s-a hotărât să-mi pierd locul de muncă și să fiu trimis la mină! Șansa mea a fost că a izbucnit, cu totul

neașteptat, în decembrie, Revoluția... În 1984, convins că n-o să mai reușesc să public versuri, după ce mi-a fost interzis volumul „Inima de raze”, am definitivat-dactilografiat un roman, intitulat „Grijania”, n-am reușit să-l public, cenzura și-a făcut datoria (și dosarul meu de la Securitate), a apărut după Revoluție, când mi-am amintit de el că-l am în sertar, în 1999. În 1986 am definitivat-dactilografiat „Romanul-basm (Trup și Suflet)”, la fel, n-am reușit să-l public până la Revoluție, a apărut în 2002, cerut tot de un editor optzecist care se respectă. Mai mult decât atât, multe dintre cărțile mele publicate după Revoluție au fost scrise în mare parte înainte de Revoluție. Pentru mine Revoluția n-a tras o linie despărțitoare la masa de scris.

Perioada de după Revoluție: schimbare spectaculoasă de destin la Revoluție (și schimbare neașteptată de domiciliu stabil, mă mut de la Focșani la București) din 22 decembrie 1989 – până azi.

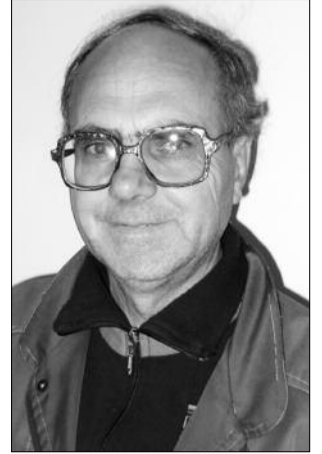
Nu mi-am dorit niciodată să fiu șef, îmi cunosc lungul nasului. În mod incredibil, destinul m-a pus „președinte de județ” la Revoluție, în Vrancea, la Focșani și trei luni mai apoi, redactor-șef la un nou săptămânal al Uniunii Scriitorilor, *Contrapunct*, la București (fusesem ales în lipsă redactor-șef; pe când eram și director al unei noi publicații de cultură în Vrancea, fondată de mine în 15 ianuarie 1990, *Revista V*, și eram și președinte al Ligii Scriitorilor din Vrancea). Le-am abandonat pe toate după trei luni, în Vrancea, sau după maximum un an, la București... Nu-mi plac funcțiile înalte, nu suport să fiu la putere, să dau ordin, să depind de sistemul corupt în toate planurile (politic, economic, social, cultural). Prefer de când mă știu să stau în banca mea, liber, fără obligații. Aș fi putut să mă perpetuez în „structurile statului” până azi, dacă rămâneam în fruntea județului (eram și membru în Parlamentul Provizoriu și eram chemat la ședințele Guvernului) și candidam pe listele FSN, unde eram pus pe primul loc, la primele alegeri libere, pe 20 mai 1990. Am preferat, atunci când FSN s-a transformat în partid, să plec, în martie 1990, la Uniunea Scriitorilor. N-am acceptat să primesc nici măcar certificatul de revoluționar (transformat într-un act politic), cu toate avantajele lui materiale. De la revista *Contrapunct* am demisionat în ianuarie 1991 (nu mi s-a aprobat însă demisia), în luna mai 1991 am fost transferat la revista *Viața Românească*, redactor principal, unde sunt și azi (culmea, am fost numit și redactor-șef adjunct ani la rând la această revistă de tradiție, tot peste voința mea, pe când revista aparținea financiar, salvată de la faliment de Redacția Publicațiilor pentru Străinătate, un departament guvernamental; până ce am fost demis din funcție, abuziv, de Nicolae Manolescu în 2005 fiindcă l-am publicat pe Paul Goma cu pagini incomode de jurnal; am rămas însă în redacție, „muritor de rând”, din 2011 cu salariu minim pe economie; probabil că destinul s-a răzbunat pe mine înainte de a mă pensiona, taman la bătrânețe, când îmi imaginam că mă voi liniști sufletește și voi avea din ce să trăiesc; de reținut, un an am fost angajatul Ministerului de Externe, „referent relații”).

Din martie 1990 (la 40 de ani) am lucrat în redacția ale Uniunii Scriitorilor, am cunoscut îndeaproape viața literară. La *Contrapunct* am descoperit, între colegi de generație, ce înseamnă să ai un caracter public discutabil (și să fii un dușman ascuns). Las la o parte faptul că nu m-am adaptat la spiritul de gașcă, gregar, specific majorității scriitorilor (n-o spun cu tentă peiorativă). Mă simt bine în lumea scriitorilor, dar numai dacă stau deoparte, dacă nu mă alătur nimănui – să fiu sigur că nu dezamăgesc și că nu voi fi dezamăgit de cei pe care-i cunosc îndeaproape. Am rămas un ➔

Aș fi putut să mă perpetuez în „structurile statului” până azi, dacă rămâneam în fruntea județului (...) și candidam pe listele FSN, unde eram pus pe primul loc, la primele alegeri libere, pe 20 mai 1990. Am preferat, atunci când FSN s-a transformat în partid, să plec, în martie 1990, la Uniunea Scriitorilor. N-am acceptat să primesc nici măcar certificatul de revoluționar (transformat într-un act politic), cu toate avantajele lui materiale.

Liviu Ioan Stoiciu

litere

Borgesiana descoperire de sine prin alții

În calitate de eseist remarcabil și de conferențiar laborios, Jorge Luis Borges e preocupat să-și cunoască îndeaproape iluștrii predecesori, să le cerceteze cu toată luarea aminte operele de excepție, să le identifice atuurile și defectele, să se pronunțe asupra valorii lor, să le interpreteze unele puncte de vedere mai deosebite, să le scoată în evidență originalitatea, caracterul profund problematic, complexitatea artistică. În același timp, cercetându-i într-un mod cât se poate de scrupulos pe alții, el cată să se descopere în profunzime pe sine, să-și identifice propriul fel de a fi, de a se manifesta pe vasta scenă literară, de a aborda anumite teme importante, să-și sesizeze cusururile inerente, să se integreze într-un cât mai larg ansamblu cultural, să se legitimeze din perspectivă estetică, să atragă discret atenția asupra prestației, demnității și libertății sale creatoare.

În supla viziune borgesiană, conturată în 1982, dantesca *Divina Comedie* e „o operă magică”, „o stampă de cuprindere universală”. În cadrul ei funcționează impecabil „inspirata plăsmuire de trăsături precise”, „nu există nici măcar un cuvânt nejustificat”, folosit într-un sens hiperbolic, toate procesele mentale sunt înfățișate într-o manieră scutită de vreo „fastuoasă prolixitate”, dintr-o intenție sau dintr-un gest”, „astronomia ptolemeică și teologia creștină” se fac prezente într-un chip nedeformat, infernal, purgatoriu și paradisul corespund, de fiecare dată, omeștilor stări ale viciului, virtuții și desăvârșirii, panteismul e la el acasă. Cât privește Infernul plăsmuit din imaginație de Dante Alighieri, acesta „preamărește noțiunea de temniță”, stârnește „groaza liniștită” (meticulos trecut prin filtrul artei purificatoare), compatibilă cu compasiunea resimțită cu deosebire față de celebrele figuri ale lumii antice, ce n-au apucat să se scalde în apele minunatei credințe creștine, se milostivește de cumplitul destin al eroilor culturali precreeștini, conține (în dramaticul cânt al IV-lea) ceva de stingheritor muzeu al figurilor de ceară”. De ce-i compătimente autorul pe distinșii săi înaintași?

Fiindcă „sunt proiecții sau închipuiri” ale sale, ale celui care „socotea că nu este mai prejos decât acești oameni iluștri, în realitate sau virtual”; „sunt tipuri a ceea ce Dante era deja pentru sine și în mod previzibil avea să fie pentru alții: un poet faimos”; „sunt mari umbre venerate care-l primesc pe Dante în conclavul lor” de pomină. Combătându-i pe comentatorii care au văzut în Ugolino (unul dintre personajele dantești așezate în infern)

un canibal odios, gata să-și devoreze fiii spre a-și satisface cruzimea incomparabilă, Borges identifică în cel menționat „o textură de cuvinte ce constă în aproximativ treizeci de terțete”, deplasând discuția de pe terenul psihologico-moral pe cel artistic efectiv. De ce-l convoacă inegalabilul poet italian pe Ulise în Infernul său? Întrucât îl admiră în chip de explorator neîntrecut (al lumii vechi), „încrezător în propriile-i forțe, sfidând granițele hărăzite puterii omeștii”. Deoarece îi este aminte să se identifice cu el, în măsura în care-i în permanență tentat să peregrineze prin fascinanta lume spirituală. Din cauză că îl consideră sprijin emblematic în „izvodirea cărții sale” născute din dorința de a-și pune în valoare dimensiunea prin excelență exploratoare. Măcar că o condamnă (în calitate de teolog catolic inclement), Dante - poetul „o așează pe Francesca în Infern și ascultă cu nesfârșită milă povestea vinii sale” pe care o înțelege fără a o ierta. Din câte ne putem da seama citind *Nouă eseuri dantești*, *Borges oral* (carte apărută la Polirom în 2012, în traducerea Tudorei Șandru-Mehedinți), spiritul vizionar al lui Dante nu-i o miraculoasă creație ex nihilo, ci un omeșac act creator, considerabil înrăurit de către unii predecesori îndrăzneți precum anglo-saxonul Beda care povestește în *Historia* sa o mirobolantă călătorie în lumea de dincolo, apelând la ingenioasa tehnică a „împlerii elementului personal cu cel miraculos”. De unde putem sesiza, cu pregnanță convenită că „o carte atât de mare ca *Divina Comedie* nu este un capriciu izolat sau aflat în voia hazardului, rod al unui individ; mulți oameni și multe generații au năzuit spre ea”, înrăurindu-i substanțial modul de formare sintetic. Iată de ce „a cerceta care îi sunt precursorii nu înseamnă a cădea în greșeala unei acțiuni meșchine cu caracter juridic sau polițienesc; înseamnă a investiga mișcările, oscilațiile, aventurile, semnele și premonițiile spiritului uman”. Orientându-și interpretarea într-un sens profund erotic, Borges socotește că „Dante a plăsmuit cea mai frumoasă carte pe care a dat-o vreodată literatura pentru a insera câteva întâlniri cu Batrice, cea cu neputință de câștigat”, „adevăratul temei” al tentativei sale creatoare, fără egal, excepționale.

În captivantele, temeinic-pregătitele conferințe ținute în 1978 la Universitatea Belgrano, Borges abordează câteva teme predilecte, cu care timpul îl face să-și împletească viața. Pătrunzând în orizontul tematic al cărții, el descoperă că orice opus livresc „e o prelungire a memoriei și

imaginației”, e „un substitut al cuvântului rostit” în varii împrejurări de către omul dornic să se adreseze în profunzime semenilor săi. De foarte multe ori, mijlocită lui devine posibilă o multiplicare a autorului în mai multe personaje, o punere în scenă a tuturor virtuților lui creatoare. Pe de altă parte, cartea îi este oricui de folos în descoperirea lucrurilor profane și sacre, în neîntrerupta formare de sine, în imaginarea a ceea ce ar putea fi altundeva, altminteri. Spre a fi cu adevărat ceea ce pretinde că este, ea „trebuie să fie o formă de fericire”, de bucurie, de complinire, nu o tentativă de efortare zadarnică.

Cu aceeași dezinvoltură conferențiază Borges și despre nemurirea personală, pe care o argumentează apelând la câteva spirite filosofice de prim rang (Platon, Berkeley, Locke, Fechner, James, etc.). În ce-l privește pe el unul recunoaște că îi preferă nemuririi personale nemurirea cosmică, în stare să-i satisfacă dorința de a fi cu totul altceva în viața de apoi, de a se debarasa de trăsăturile strict personale, de a o apuca pe calea explorării libere, mai mult decât promițătoare.

De ce-l consideră Borges pe Swedenborg un om extraordinar, demn de o admirație necondiționată? Din pricina faptului că a crezut în „mântuirea prin propriile fapte”, „a fost premergătorul multor invenții ulterioare”, a descoperit că „lumea cealaltă e mult mai intensă decât cea de aici”(ce pare să fie doar umbra celeilalte), a trecut de la știință la mistică fără a cădea pradă unei teribile crize de conștiință.

Conferențind despre povestirea polițistă, Borges crede de cuvință să-i aducă un omagiu lui E.A. Poe care s-a dovedit neîntrecut în a descoperi un mister cu ajutorul inteligenței, pe o cale pur intelectuală, în a-și educa nenumărații cititori să-și prefacă groaza în desfătare, în a salva ordinea „într-o epocă de dezordine”.

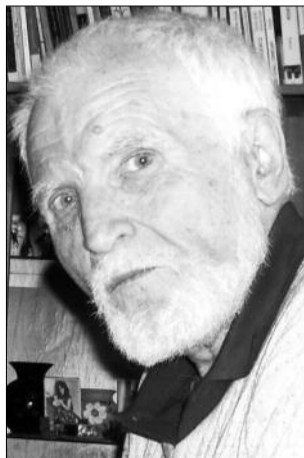
În densa, subtila, meditativa conferință dedicată timpului, Borges realizează un impresionant tur de forță reflexiv, își exprimă convingerea că „timpul este succesiunea”, scurgerea, efemeritatea, „imaginea mișcătoare a veșniciei, ceva mai degrabă plural decât singular, așează curajos temporalitatea în orizontul metafizicii, îngăduindu-i să se prezinte ca dimensiune axială, să participe intens la drama devenirii, să devină consubstanțială umanității dornice de a-și depăși impasul circularității neprielnice, de a-și identifica în timp garantul consistenței sale.

—> singuratic (în anul 2000 m-am desprins de altă comunitate de scriitori, Grupul de la Durău, după ce am fondat *Caietele de la Durău*, din aceleași motive de incompatibilitate, descoperită în timp). Mi-am scris cărțile și mi-am văzut de drum, până azi am publicat 14 volume de versuri (și două antologii), cinci romane, o carte de teatru și trei cărți de jurnal-memorialistică-eseuri-publicistică. Am primit premiile care contează (ale Uniunii Scriitorilor, ale ASPRO; al Academiei), slavă cerului. **Poate fi consultată fișa-mi biobibliografică, în dreptul cărților mele fiind puse în paranteză premiile primite.** S-a adunat în timp o carte de cronici la adresa cărților mele (îndeosebi cronici favorabile, de top). Puteau foarte bine să lipsească, o dată ce n-am un critic literar care să mă susțină până în pânzele albe și nici o editură care să-mi cumpere drepturile de autor (un asemenea critic și o asemenea editură pot suplini lipsa unui agent literar în România). Nu sunt un scriitor de succes. Asupra mea planează, perfid, în continuare îndoielile dacă sunt atât de mare cum cred unii. În general sunt trecut între „mai mulții” lideri ai generației optzeciste – sunt supraevaluat? Sunt considerat în primul rând poet. Nu mai pun la

socoteală că degeaba am explodat în publicistică și eseistică după Revoluție (am avut și am rubrici-pestă-rubrici în ziare și reviste literare; unele publicații la care am colaborat zilnic, săptămânal sau lunar au dispărut în timp), n-am reușit „să rup gura” cititorilor. Am publicat 14 ani, de exemplu, chiar și zilnic, articole în ziarul lui Ion Rațiu, *Cotidianul* (un ziar experimental, de tip occidental), s-a uitat – ba chiar am fost înlăturat dintre colaboratorii angajați atunci când ziarul a fost vândut (e adevărat, s-a ales praful de el mai apoi, n-am ce să regret; așa cum s-a ales praful și de revista *Contrapunct*, nu mai departe, după ce am plecat din redacție). Numele meu nu lipsește din dicționare, enciclopedii, manuale pentru liceu și cursuri universitare, sau din istoriile literare „reprezentative” (nici din aceea a lui N. Manolescu, cel care mereu mă amendează), stau alături de vrâncenii Duiliu Zamfirescu și Emil Botta, dar nu simt că sunt simpatizat. N-am nici un fel de cotă la pariurile literare sau jurnalistice (norocul meu că nu există asemenea pariuri), nu știu dacă e bine sau rău. Mă mir că supraviețuiesc, încă, la vârful unor ierarhii literare. În anii 2000, în așteptarea apocalipsei, la 50 de ani, am reintrat în ciclul obsesiei pentru sinucidere (obsesie care a

durat șapte ani; mă mir că n-am intrat în spitalul de nebuni; cu atât mai mult cu cât, din 1997 s-a deschis imediat sub apartamentul în care locuim o cârciumă cu muzică non-stop și mirosuri infecte de la bucătărie; cârciuma ilegală e și azi acolo, din cauza ei m-am mutat)... Acum, la 65 de ani nu mai aștept nimic, vă dați seama. În 2015, de 15 ianuarie, m-am învățat minte și cu Premiul Național „Mihai Eminescu” (pe care credeam că merită să-l ai în biobibliografie; nu merită, e controversat) – eu n-am prieteni în juriu. Nu mă interesează „ieșirea în străinătate” (câtă vreme în propria-mi țară sunt un necunoscut pentru marele public), mi s-a tradus poezie în toate limbile de circulație, și ce dacă? Am de gând să mă retrag din lumea literară, să mă izolez total. Mi-a mai rămas să fac o cerere primarilor din București (primind Ordinul Meritul Cultural în gradul de Ofițer, categoria A „Literatură”, acordat de Președintele României în 2004, la propunerea USR și a ministrului Culturii) și din Adjud (unde sunt Cetățean de Onoare din 2001), să-mi dea și mie un loc de veci (inclus în aceste distincții), nu știu de ce o tot amân. În rest, Dumnezeu cu mila, dacă mă vor mai ține „baierile”, mintea, sufletul și inima – voi mai citi și voi mai scrie...

În captivantele, temeinic-pregătitele conferințe ținute în 1978 la Universitatea Belgrano, Borges abordează câteva teme predilecte, cu care timpul îl face să-și împletească viața.

Bună dimineața, chiar dimineața fiind!

Aș vrea să-ți scriu ceva, așa, ca începutul acestei zile de vară. Undeva, acum, urcă un melc pe un trunchi de copac... La fereastră uguiesc gugustiucii, să le dau demincare. Îmi beau cafeaua, care mă animă, cât de cât. Chipul tău stă în fotografii, mai vechi, mai noi, pe care nu pot să le privesc acum. Am nostalgia chipului tău real, pe care nu mi-i îngăduit a-l privi. Pe care nu l-am mai văzut de-atunci, sub semnul întâmplării de-a veni, fiecare, mai devreme, la umbra unui melc.

...La orele 11 era progamată *ședință*, întâlnirea noastră tradițională, la *Galerii*. Dar mai devreme, la 10, eram progamat la *AudioNova*. Purtam deja, de câteva luni, aparatul auditiv, care mai trebuia reglat, mă deranja mai ales zgomotul străzii. Deși mă scol cu noaptea-n cap, pînă mă *mobilizez* pierd o grămadă de timp și, aproape de fiecare dată, ajung ultimul la *ședință*, spre a fi punctat, cu ironiile de rigoare, îndeosebi de cei *din garda veche*... Și de această dată mi-am dat seama că voi întârzia. Se făcuse deja zece și-un sfert și eu eram într-un taxi... Așa încît, după ce taximetrul a parcat în preajma cabinetului *Audio*, și era cît pe ce să cobor, i-am spus să întoarcă: mergem mai departe. *Nicio problemă, a zis omu', putem să mergem și pînă la Vaslui...*

Era o superbă dimineață de vară, iar terasa de la *Galerii* părea chiar un mic colț de rai, cam sălbătic, dar tocmai asta te făcea să te simți bine. Am ajuns primul, m-am instalat la *masa noastră*, sub stejarul uriaș și savuram peisajul din juru-mi. Savuram și-o cafea, pe care mi-o adusese, prompt, amfitrioana. Mai era cam o jumătate de oră pînă cînd să înceapă a veni ceilalți. De fapt, nu eu, ci tu ajungeai ultima, erai singura care veneai de departe, cu microbuzul, și-ți păstram un loc lîngă mine. Mă-ntreb dacă, atunci sau mai tîrziu, vreunul dintre convivi a observat această... favoare. Nu cred. Cînd intrai, toți te întimpinau cu entuziasm, tu îi îmbrățișai pe fiecare, erau efuziunile obișnuite, camaraderești, între niște oameni care se simțeau, de la o întâlnire la alta, tot mai bine împreună, și care își doreau, ca Proust *madlena*, aceste întâlniri, presărate cu povești vînătorești și pescărești, cu tot felul de întâmplări din lumea literar-artistică și stropite, neapărat cu vinuri... Și iar nu cred că îmbrățișarea mea, și sărutul, mai apăsate, erau sesizate de cineva, și chiar dacă, treceau ca un gest de tandrețe *accentuată*. Cînd stăteai lîngă mine, mai găseam cîte un pretext să-ți pun o mîină pe umăr, să-ți ating părul, revărsat peste umeri. Dar dacă picioarele noastre se atingeau, întâmplător, pe sub masă, ni le retrăgeam repede, nu acesta era modul nostru de-a ne tatona...

Și-atunci, cînd ai apărut, mi s-a părut o minune. Și ție la fel. Ni s-au destins fețele, de uimire și încîntare. Ne-am îmbrățișat repede, ne-am sărutat frugal, buzele mele ți-au atins urechea, o șuviță de păr, pe care cred c-am umectat-o. Nici nu ne venea a crede că sîntem acolo, doar noi. În ultima vreme, de cîte ori încercasem să ne întîlnim undeva, numai noi doi, niciodată n-avusesem succes. Te-ai așezat pe locul de vizavi, cred că amîndoi am gîndit, fără s-o spunem: dacă venea cineva instantaneu - și cel puțin amfitrioana putea veni în orice clipă - și ne-ar fi găsit alături, cînd erau atîtea scaune libere, această apropiere putea fi... interpretabilă. *Trebuie să ne privim*, ai spus, parcă vrînd să justifici faptul că nu stăm unul lîngă altul. *Da, să ne privim*, am zis. Și ne priveam, iar mîinile noastre se căutau, se îmbrățișau, se frămîntau, peste masă, abia

Scrisori virtuale Terapie intensivă

dacă ajungeam să ne atingem fața, sau părul, sau umărul - și fiecare atingere era ca o mică descărcare electrică, un fluid îmi străbătea tot corpul. Și ție? Nu ne spuneam cuvinte, emiteam doar sunete, exclamații (șoptite), mirări suspendate, în aerul care ne cuprindea într-o îmbrățișare nici acum întîmplată... Și da, nu vorbeam. De altfel, în lunile precedente, cînd păream cuplați la *linia fierbinte* (nu ți-a plăcut formula, ai amendat-o imediat, *nu, nu e de mine, nu e de noi, să n-o mai folosești*, m-ai somat, și aveai dreptate), în acele zile și nopți, cînd telefonul era, între noi, ca un cordon ombilical, se-ntîmpla să tăcem minute în șir, ne ascultam respirația, ne ascultam trupurile, ne ascultam gîndurile nespuse, care spuneau mult mai mult decît orice cuvinte, ne dăruiam unul altuia total, cum nu ne-am dăruit niciodată. Mai tîrziu - cînd ai început să-ți controlezi trăirile și cuvintele - nici n-ai mai vrut să-ți amintești acele momente, mă opreai brusc, și siderată - cînd eu încercam să le evoc, pentru a le retrăi, a le revigora, cumva. Parcă nici nu mai erai tu aceea care-mi destăinuiai, șoptit, aproape totul despre tine. Îți vedeam ia, pe sub care mi-aș fi insinuat mîinile. Pledul, care te acoperea, umplut cu puf de gîscă, sub care m-aș fi culcușit și eu. Părul, cu șuvița argintie care, oricît ai fi ascuns-o, ieșea *la vedere* și, vai, îți arăta vîrsta... (De fapt, șuvița o aveai de mult, mi-ai promis c-o să-mi spui în ce împrejurări a albit, dar n-ai mai făcut-o. Și eu am uitat să te întreb...) Focul, care ardea, deopotrivă în sobă, în tine și-n mine. Și cîte un melc, care-și ițea cornițele - în grădină, în noi?

Ne savuram, acum, în grădina de vară, cum nu ni se mai întîmplase de vreun an. Și tăceam, cum nu mai tăcusem cam tot de atunci, împreună. Cînd, deodată, ai exclamat:

- Un melc! Uite un melc! Un melc în spatele tău!

Am crezut, în prima clipă, că urcă un melc pe mine și-am încercat să-l dibui.

- Nuuu, nu e pe tine! Urcă pe copac.

M-am întors, cu tot cu scaun, și-am văzut: pe copac, da, urca un melc. L-am privit amîndoi, în tăcere, urmărindu-i urcușul. Și evident că fiecare ne-am gîndit la gluma cu melcul, pe care ți-o spusese la telefon, cu vreun an în urmă. O adaptasem, *glumița*, ca și cum mi se întîmplase mie. *Într-o zi - îți povesteam - sună cineva la ușă. Aproape că nu-i zi să nu sune cineva, neașteptat: tipi/tipe care promovează cine știe ce produse de care nu ai nevoie, cerșetori reali sau mascați, deghizați în măicuțe sau în călugări care adună bani pentru a reface un imaginar schit, care... a ars; bărbați/femei tocmai ieșiți din spital, și care n-au bani de tren, să se ntoarcă acasă...; „umanitari” care fac chetă pentru un bolnav incurabil, ce trebuie neapărat dus la o clinică din Germania; cîți și mai cîți, fiecare cu povestea lui. Și-aproape fiecare sună cînd eu îs băgat pînă peste cap în calculator, sau pur și simplu dorm. Da, mi se-ntîmplă s-adorm pe la 11-12 ziua, îmi completez somnul de peste noapte, cînd nu dorm decît patru-cinci ore. Așa-i de la o aumită vîrstă, o să vezi și tu...- Știu, ai zis, mi se mai întîmplă și mie... Da' ce-i cu melcul ăla?- Păi, cum îți spuneam, sună cineva, deschid, mă uit în toate părțile, nu era nimeni. Cînd mă uit mai atent, văd pe sonerie, ce crezi? Un melc. Un melc la etajul cinci? mă minunez eu. Îl iau frumușel, chem liftul și-l duc în spatele blocului, unde e o grădină, un gard, sînt și niște copaci. Să se ducă-n lumea lui... Și uit de toată povestea. Peste vreo trei zile, tot la o oră nepotrivită, sună cineva la ușă. Nu-mi venea să mă scol, să deschid, dar m-am... mobilizat: dacă e*

cineva important..., poate poștașul... îmi aduce o scrisoare de la tine, sau un mandat cu bani, vreo colaborare de la revista „Argeș”, mai știi?! Așa că mă scol, deschid, mă uit în toate părțile - nimeni. Dar, pe sonerie, un melc! Il iau, chem liftul și-l duc în peisaj... Peste alte două-trei zile, sună cineva la ușă. Pe sonerie - un melc! Vreau să-l iau - și melcul, de colo, indignat: - Ascultă, domnule, ai ceva cu mine? De-o săptămînă vreau să-ajung sus, pe bloc - și nu mă lași!...

După povestea asta, eu am devenit *melc* și tu *melcă* - laitmotivul *penultimelor mele poezii de dragoste*... Tu îi aveai, melcii, în grădină, dar, în ceea mă privește, nu-mi aminteam de cînd nu mai văzusem un melc în ambientul lui, un melc nepăsător (oare) la ce întîmplă în jur, mergînd spre o țintă doar de el știută. M-a fulgerat gîndul că și eu aveam o țintă, doar de mine știută. Ținta mea era aici, întindeam mîna și puteam, pentru o clipă, s-o ating. Și totuși, cît era de departe...

Atunci au început să vină ceilalți.

Încerc a-nțelege care-i resortul, ce anume te determină să refuzi, programatic, orice vedere în doi, deși chiar tu ai dorit-o, cîndva, iar mai apoi... ai promis-o. Și nici n-ar fi vorba despre nu știu ce taifasuri, nici de lamentații... lamentabile, ci de răgazuri, de respirări, între două vehicule, între două sau mai multe persoane/instituții, care te-așteptă, te cheamă.

Cioran zice, într-o scrisoare, că nu e zi în care să nu se gîndească la ea, iubita lui de senectute. Adaug: o vreme, n-a fost oră, n-a fost clipă să nu mă gîndesc la tine... De asta am și "sacrificat-o" pe cea care îmi era necesară, mai ales acum, cînd am nevoie de-un punct de sprijin... Și nici n-a trebuit să-i spun că n-o iubesc, dar ea ar fi vrut - firesc, nu? - ca toată acea iubire care emana din versurile mele, din așteptări, din vorbiri, din tăceri - ar fi vrut a-i fi destinată. Știa că mă gîndesc la alta, mai exact: la tine, te identificase - și n-am putut să mă prefac, să mimez față de ea și chiar dacă aș fi încercat, s-ar fi prins, fiind inteligentă, perspicace, versată... Și, ca-n poveste - s-a retras de două ori, sperînd în a mă... redresa, însă a treia oară a făcut-o definitiv, se pare. Desigur, un gest de-al meu, convingător, ar putea-o readuce - însă nu-l văd posibil. (Notă tîrzie. Nu, m-a scos definitiv din "cartea de imobil". Și de pe fb. Două tatonări de-ale mele au fost tratate cu politicoase refuzuri. La a treia am renunțat eu. De altfel, aș putea spune că, în interval, mi-a ieșit complet din orizontul de așteptare.)

Mă întrebai, aseară, de ce nu sînt în Jijia mea, în apele mele... Pentru că erai/ești și acum, aici, în Iași, aproape, și totuși... Cel puțin cînd ești acasă, sau oriunde, știu că orice vedere, în afara surogatului virtual, nu intră în discuție. Și, de acolo, mesajele sînt așteptate, binevenite, chiar dacă, deseori, par a fi îngrijorările unei sore medicale care se interesează de starea fostului ei pacient. Aflat în perpetuă convalescență. (1 iulie)

Mîine e o săptămînă de cînd am fost într-o vizită. O iubire din secolul/mileniul trecut. Versificată, atunci, epicizată (codificat) în niște *Exerciții de neuitare*... Eșuată, cum se-ntîmplă, într-o prietenie de durată. (Și tu mi-ai sugerat, la un moment dat, să devenim, să fim prieteni... Un proces în plină desfășurare... Sau destrămare...) Căsătorită, a doua oară, încă de-atunci. Electronist, mi se pare și, sigur, filatelist... profesionist. Un domn necesar. Iar ea - o doamnă și mai necesară. Tot ce vedeam acolo i se datora: vilă, grădină imensă, ikebana, livadă, —

Cioran zice, într-o scrisoare, că nu e zi în care să nu se gîndească la ea, iubita lui de senectute. Adaug: o vreme, n-a fost oră, n-a fost clipă să nu mă gîndesc la tine... De asta am și "sacrificat-o" pe cea care îmi era necesară, mai ales acum, cînd am nevoie de-un punct de sprijin...

proza